

Piotr Szajner
Konrad Walczyk

**KONIUNKTURA W ROLNICTWIE
II KWARTAŁ 2017**

ISSN 2392-3741

Badanie okresowe nr 115

BADANIA KONIUNKTURY GOSPODARCZEJ INSTYTUTU ROZWOJU GOSPODARCZEGO SGH

Rada Programowa:

Elżbieta Adamowicz (Przewodnicząca), Joanna Klimkowska (Sekretarz), Andrzej Kowalski, Marco Malgarini, Gernot Nerb, Ataman Ozyildirim, Janusz Stacewicz, István János Tóth

Komitety Redakcyjny i adres Redakcji:

Konrad Walczyk (Redaktor naczelny)

Piotr Szajner

Anna Jacygrad

ul. Madalińskiego 6/8, 02-513 Warszawa

www.sgh.waw.pl/instituty/irg

Wydawnictwo:

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Al. Niepodległości 162, 02-554 Warszawa

Opracowanie powstało w wyniku wspólnych badań Instytutu Rozwoju Gospodarczego SGH z Instytutem Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - PIB

Wersja elektroniczna czasopisma jest wersją pierwotną

Publikacja została zrecenzowana zgodnie z wytycznymi MNiSW

©Copyright by Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2017

Wszelkie prawa zastrzeżone. All rights reserved.

ISSN 2392-3741

Informacje zawarte w niniejszym biuletynie oparte są na wynikach ankietowego badania koniunktury nr 115. W badaniu uczestniczyło 2107 gospodarstw rolnych. Metoda badawcza opisana jest na stronie <http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KAE/struktura/IRG/koniunktura/Strony/metody.aspx>.

SPIS TREŚCI

I.	OMÓWIENIE WYNIKÓW BADANIA.....	4
II.	WYNIKI SZCZEGÓŁOWE	6
	1) Wskaźnik koniunktury	6
	2) Nastroje gospodarstw rolnych	9
	3) Przychody pieniężne.....	12
	4) Oszczędności	15
	5) Zadłużenie	18
	6) Zakupy nawozów mineralnych	21
	7) Zakupy pasz treściwych.....	24
	8) Zakupy środków ochrony roślin.....	27
	9) Inwestycje w maszyny i urządzenia.....	30
	10) Inwestycje w budynki i budowle	33
	11) Dostępność kredytów preferencyjnych	36
	12) Zamiar wzięcia kredytu	39
	13) Zaciągnięcie kredytu preferencyjnego	42
	14) Zaciągnięcie kredytu rynkowego	45
	15) Przeznaczenie dopłat bezpośrednich	48
III.	SUMMARY	50

I. OMÓWIENIE WYNIKÓW BADANIA

1. W II kwartale 2017 r. koniunktura w polskim rolnictwie ponownie poprawiła się. Jest to już piąty kwartał z rzędu poprawy koniunktury rolnej. Wartość wskaźnika koniunktury IRG SGH (IRGAGR) wzrosła o 4,7 punktu, z poziomu -5,3 pkt do -0,6 pkt. Poprawa wynika zarówno ze wzrostu przychodów gospodarstw rolnych (w większym stopniu – wartość wskaźnika wyrównanych przychodów pieniężnych, jednej ze składowych wskaźnika IRGAGR, zwiększyła się o 5,6 punktu, z poziomu -11,7 pkt do -6,1 pkt), jak i z poprawy nastrojów gospodarstw rolnych (wartość wskaźnika zaufania, drugiej składowej IRGAGR, jest wyższa od wartości sprzed kwartału o 3,1 pkt). W skali roku wartości wskaźnika koniunktury i obu wskaźników częściowych wzrosły o, odpowiednio: 13,4, 13,1 i 13,9 pkt. Wskaźnik złożony niemal osiągnął symboliczny poziom wyznaczony linią 0,0 pkt. W całej historii badania koniunktury rolnej przez IRG został on przekroczony tylko czterokrotnie. Z kolei wskaźnik zaufania osiągnął wartość niższą jedynie od zanotowanej tuż przed wybuchem światowego kryzysu finansowego i gospodarczego 2007+. Można powiedzieć, że gospodarstwa rolne ogarnęła euforia. Jeśli nałoży się na to przewidywane, sezonowe polepszenie się sytuacji finansowej rolników, należy spodziewać się w przyszłym kwartale rekordowo wysokich wyników.

2. Poprawa koniunktury jest niemal powszechna – wzrost wskaźnika zanotowano dla wszystkich wyróżnianych grup gospodarstw rolnych z wyjątkiem tych, które zajmują się uprawą roślin wieloletnich i rozmnażaniem roślin. Najsilniej poprawę koniunktury odczuły gospodarstwa: duże, tj. o powierzchni 15-50 ha (wzrost wartości wskaźnika o 5,6 pkt), położone w makroregionie środkowozachodnim (o 6,5 pkt), prowadzone przez młodych rolników, w wieku do 30 lat (o 13,7 pkt), z wykształceniem wyższym (o 10,5 pkt), zajmujące się chowem i hodowlą zwierząt (o 10,3 pkt).

3. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość przychodów pieniężnych¹ wzrosła o 12,7 pkt w porównaniu z wartością z I kwartału i wynosi -5,4 pkt. Jest o 18,3 pkt wyższa od wartości sprzed roku. Kwartalny wzrost odnotowano dla wszystkich badanych grup gospodarstw rolnych; największy dla gospodarstw położonych w makroregionie zachodnim (o 18,1 pkt), o powierzchni powyżej 50 ha (o 18,3 pkt), prowadzących działalność w zakresie uprawy roślin innych niż wieloletnie (o 17,6 pkt), prowadzonych przez osoby młode, w wieku do 30 lat (o 35,1 pkt), z wykształceniem wyższym (o 21,6 pkt).

Powodem wzrostu przychodów pieniężnych były wyższe ceny skupu. W szczególności wyższe były ceny skupu żywca wieprzowego i wołowego, mleka oraz pszenicy i jęczmienia. Niższe były tylko ceny skupu żywca drobiowego, kukurydzy i owsa. Rolnicy spodziewają się wzrostu przychodów w III kwartale roku. Wzrost ten będzie raczej konsekwencją wysokich cen skupu, bowiem niekorzystne warunki pogodowe wiosną (przymrozki i duże opady) niekorzystnie wpłyną na wielkość produkcji niektórych produktów (owoce, warzywa, zboża). Wzrost cen skupu będzie więc niwelowany mniejszą podażą, co ograniczy wzrost przychodów pieniężnych, jaki zwykle obserwujemy latem.

4. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o oszczędności gospodarstw rolnych nieznacznie obniżyła się, o 1,5 pkt, do poziomu -27,9 pkt. Jest jednak wyższa niż rok wcześniej o 13,2 pkt. Kwartalne zmiany wartości salda są zróżnicowane między poszczególnymi grupami gospodarstw rolnych. Największe spadki zanotowano dla gospodarstw położonych w makroregionie

¹ Salda odpowiedzi na pytanie o wielkość przychodów pieniężnych nie należy mylić ze wskaźnikiem wyrównanych przychodów pieniężnych. Wskaźnik jest średnią ważoną czterech sald: salda diagnostycznego i salda prognostycznego z okresu, w którym wskaźnik jest liczony, oraz salda diagnostycznego i salda prognostycznego z okresu poprzedzającego. Jest więc niejako „obciążony przeszłością”. Taka konstrukcja ma na celu osłabić jego podatność na silne wahania poszczególnych sald pod wpływem czynników nadzwyczajnych i działających krótkotrwale.

środkowowschodnim (o 8,7 pkt), o powierzchni do 7 ha (o 6,4 pkt), zajmujących się rozmnażaniem roślin (o 25,7 pkt), prowadzonych przez osoby w wieku powyżej 60 lat (o 12,7 pkt), z wykształceniem podstawowym (o 7,7 pkt). Wzrost wartości salda odnotowano tylko dla niektórych grup gospodarstw rolnych. Rolnicy przewidują poprawę stanu ich oszczędności w następnym kwartale.

5. Pogorszył się stan zadłużenia gospodarstw rolnych. Wartość salda jest wyższa niż przed kwartałem o 6,3 punktu (w przypadku tego pytania wzrost wartości salda oznacza pogorszenie się sytuacji). Wzrost zadłużenia odnotowano we wszystkich badanych grupach gospodarstw rolnych z wyjątkiem położonych w makroregionie północnym. Rolnicy spodziewają się poprawy stanu ich zadłużenia w kolejnym kwartale.

6. W ciągu kwartału wzrosły wartości sald odpowiedzi na pytania o wielkość zakupów: nawozów mineralnych, pasz treściwych i środków ochrony roślin o, odpowiednio: 11,5, 5,7 i 14,0 pkt. To drugi kwartał z rzędu, gdy zwiększają się zakupy obrotowych środków produkcji. Wzrost odnotowano dla niemal wszystkich wyróżnionych grup gospodarstw domowych. Dla wielu z nich salda osiągnęły wartości dodatnie. To być może najdobitniejszy wyraz impetu w produkcji rolnej. Obecne wartości sald są również wyższe niż przed rokiem o, odpowiednio: 14,8, 3,0 i 9,5 pkt.

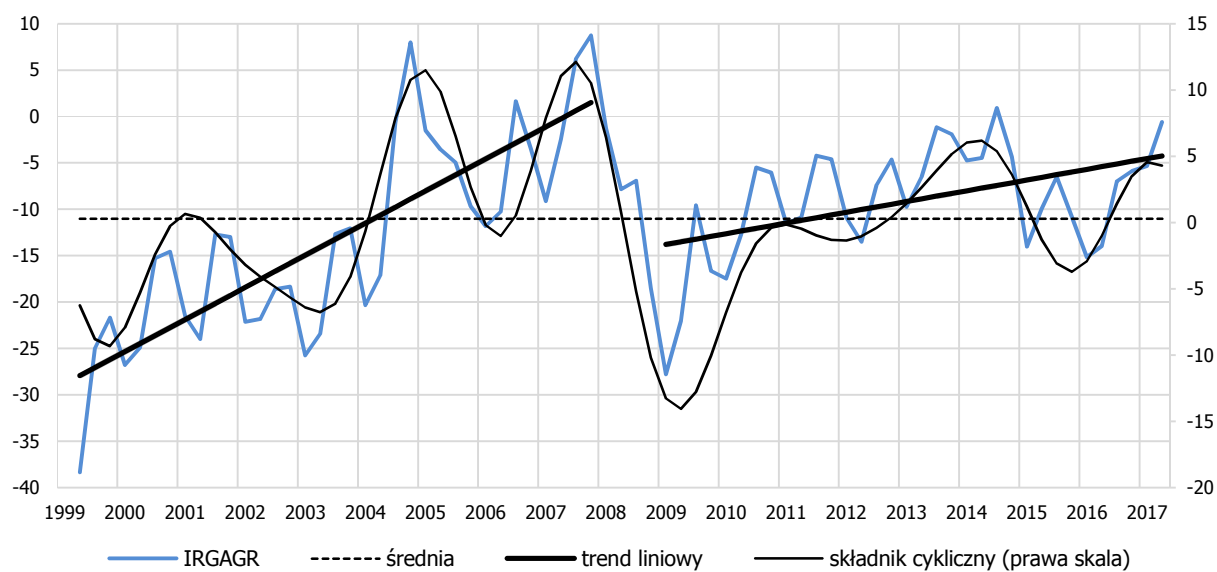
7. Nieco (o 1,5 pkt proc., do wysokości 40,7%) obniżył się odsetek gospodarstw, które zamierzają dokonać zakupu maszyn i urządzeń rolniczych. Nie zmienił się natomiast odsetek gospodarstw, które planują dokonać inwestycji w budynki i budowlę; wynosi obecnie 18,6%. Zmiany w nastawieniu inwestycyjnym są różne między badanymi grupami gospodarstw domowych, jednak na ogół niewielkie. Najsilniej proinwestycyjnie nastawieni są rolnicy młodzi i z wyższym wykształceniem.

8. Pomimo wzrostu dostępności kredytu preferencyjnego (z 74,2% do 77,5%) odsetek gospodarstw rolnych, które zamierzają zaciągnąć kredyt, obniżył się z 26,9% do 23,5%. Zmniejszył się również odsetek gospodarstw, które zaciągnęły kredyt na warunkach preferencyjnych (o 2,0 pkt proc.), oraz odsetek gospodarstw, które wzięły kredyt na warunkach rynkowych (o 0,7 pkt proc.). Pomimo więc niskich stóp procentowych rolnicy wolą finansować produkcję rolną ze środków własnych, czemu sprzyja poprawiająca się sytuacja dochodowa gospodarstw rolnych

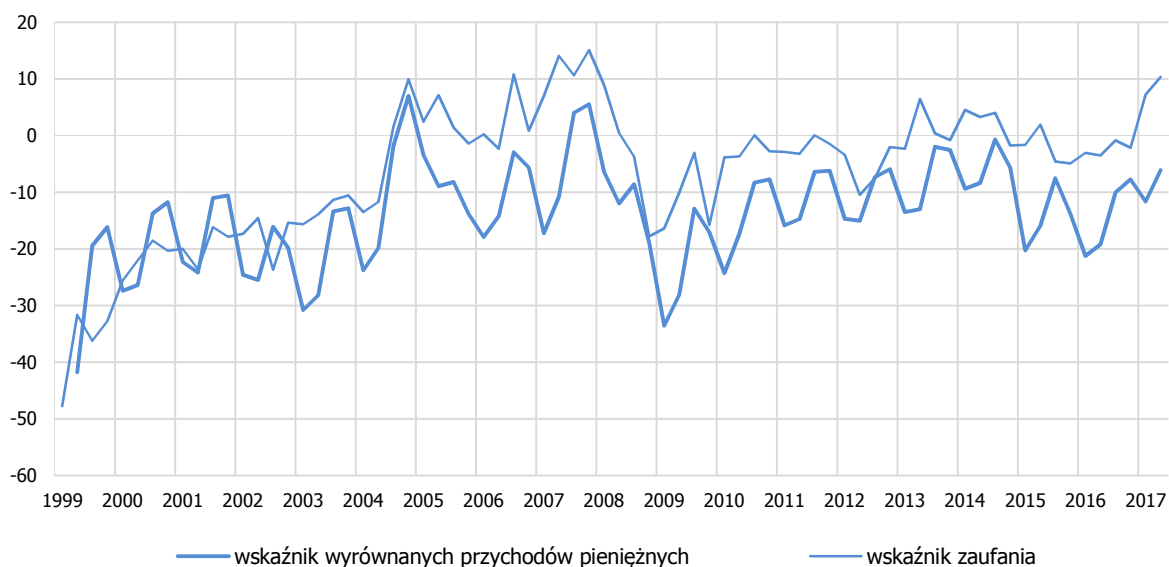
9. Rolnicy zamierzają przeznaczyć dopłaty bezpośrednie w pierwszej kolejności na zakup środków produkcji (45,8%), bieżące potrzeby życiowe (31,4%) i inwestycje w gospodarstwo (24,9%). Na cele produkcyjne przeznaczą dopłaty przede wszystkim rolnicy prowadzący duże gospodarstwa (pow. 15 ha), młodzi (do 45 lat), lepiej wykształceni i zajmujący się chowem i hodowlą zwierząt.

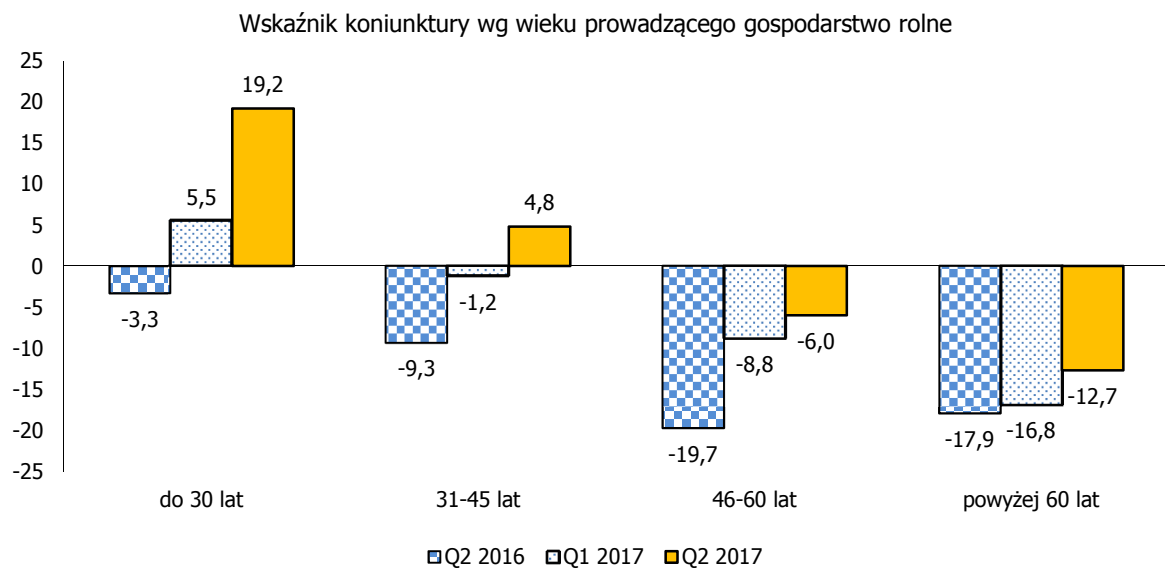
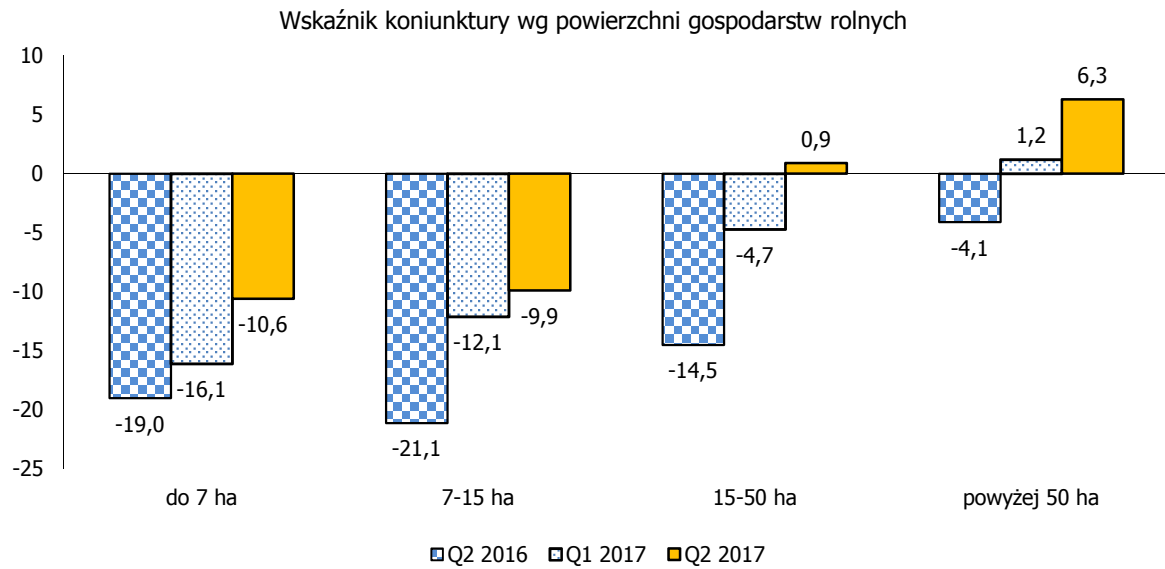
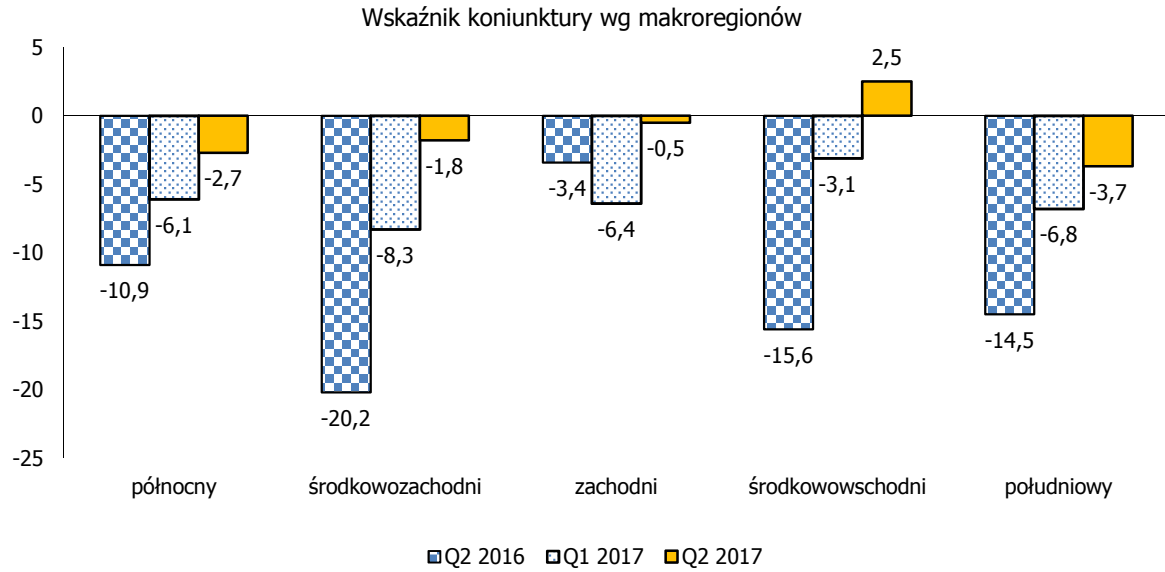
II. WYNIKI SZCZEGÓŁOWE

1. Wskaźnik koniunktury w rolnictwie

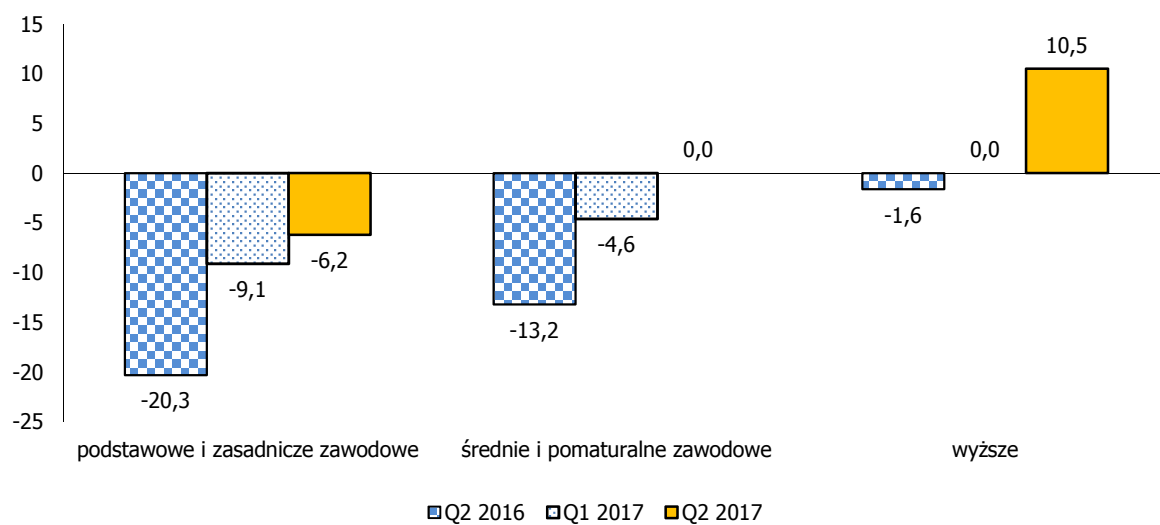

	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017
1. wskaźnik przychodów pieniężnych	-21,2	-19,2	-10,1	-7,8	-11,7	-6,1
2. wskaźnik zaufania	-3,0	-3,5	-0,8	-2,2	7,3	10,4
wskaźnik koniunktury ($1 \cdot x_{3}^{2} + 2 \cdot x_{3}^{1}$)	-15,2	-14,0	-7,0	-5,9	-5,3	-0,6

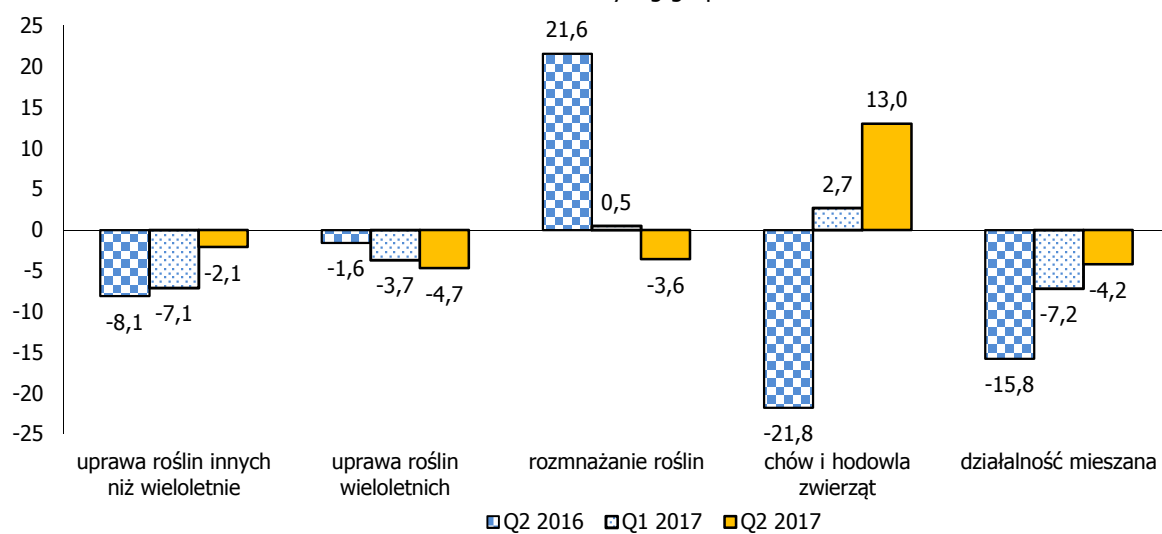

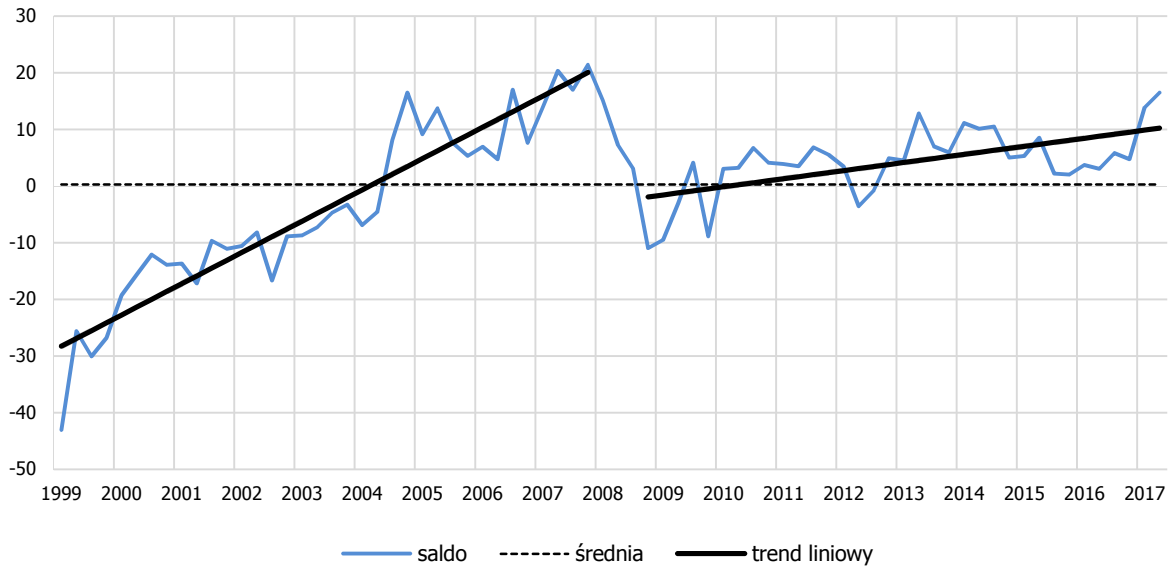
Wskaźnik koniunktury wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

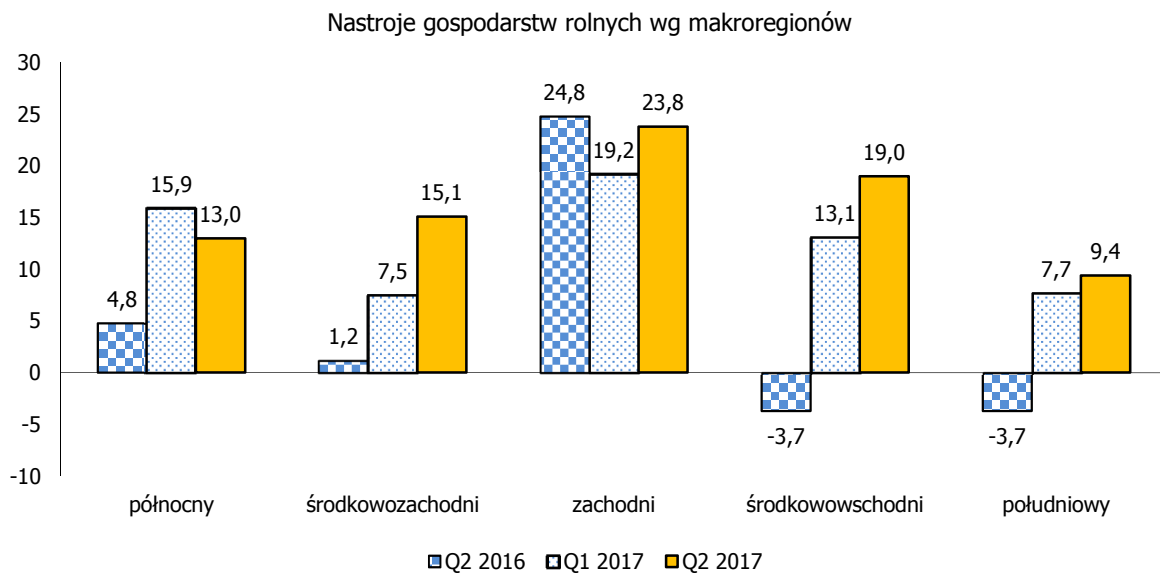
Wskaźnik koniunktury wg grup PKD 2007

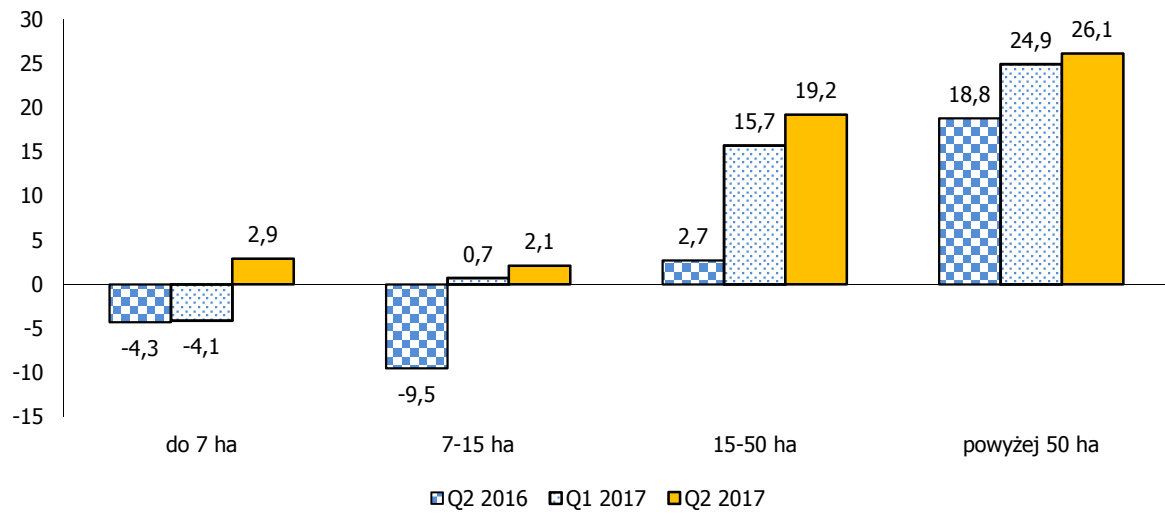
2. Nastroje gospodarstw rolnych

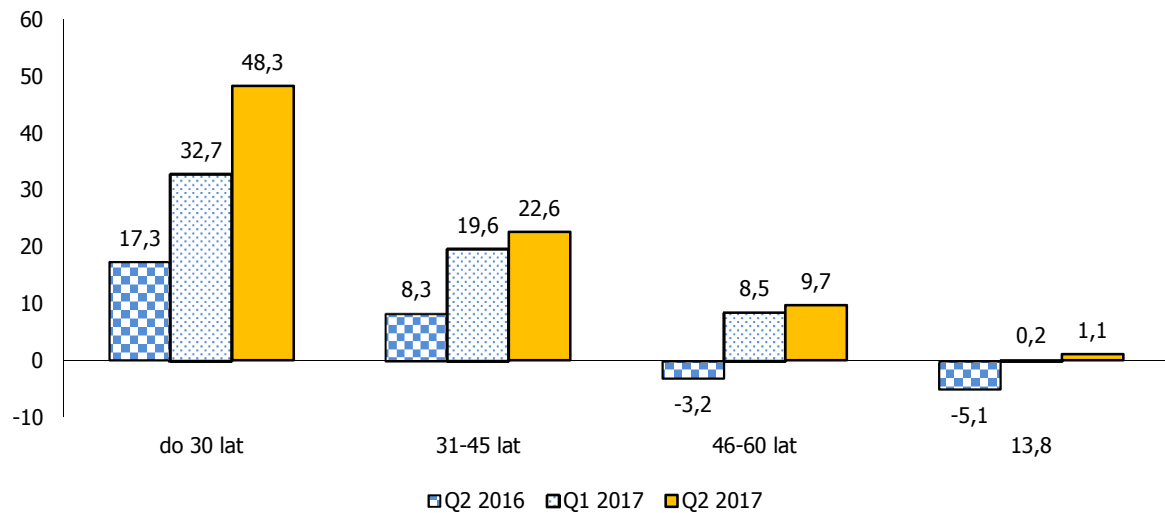
	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017
1. z ufnością	18,3	19,1	19,7	18,1	24,2	27,5
2. z obawą	67,1	64,8	66,4	68,5	65,4	61,5
3. ze strachem	14,6	16,1	13,9	13,4	10,4	11,0
saldo (1.-3.)	3,7	3,0	5,8	4,7	13,8	16,5
wskaznika zaufania (1.-2.*0,1-3.)	-15,2	-3,5	-0,8	-2,2	7,3	10,4

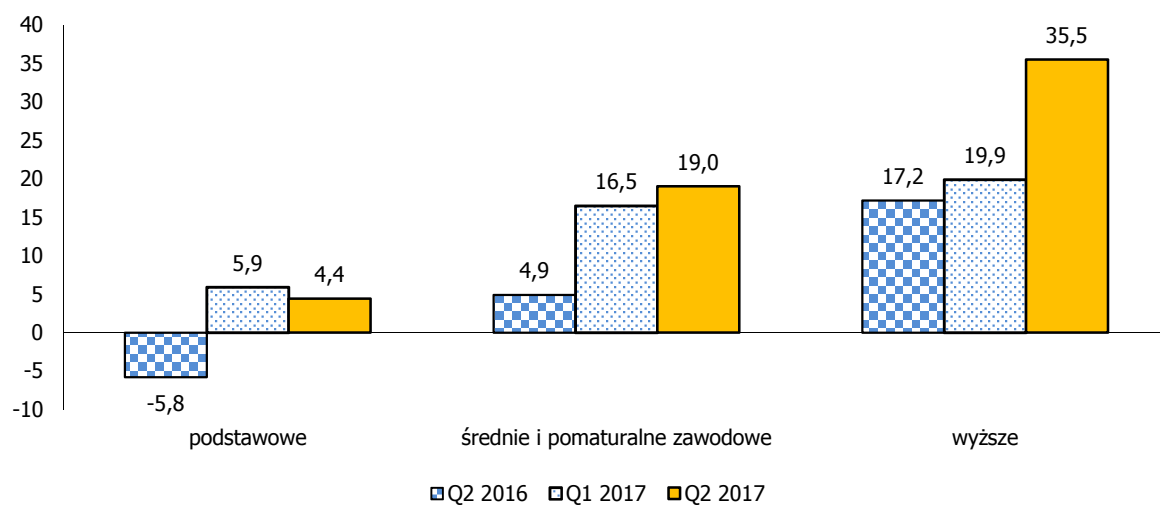
Nastroje gospodarstw rolnych wg powierzchni gospodarstw rolnych

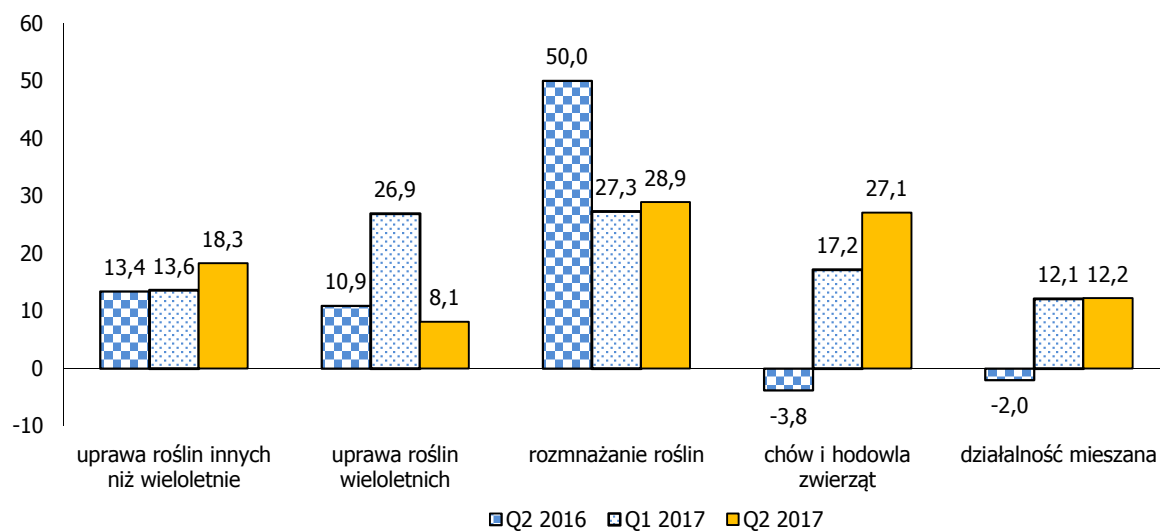
Nastroje gospodarstw rolnych wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

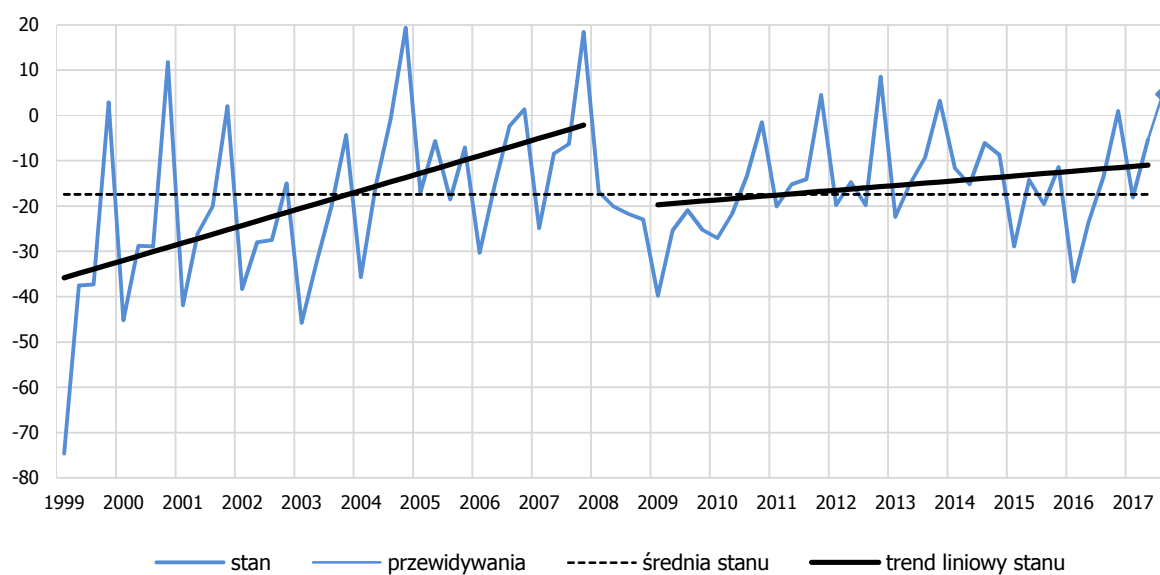
Nastroje gospodarstw rolnych wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

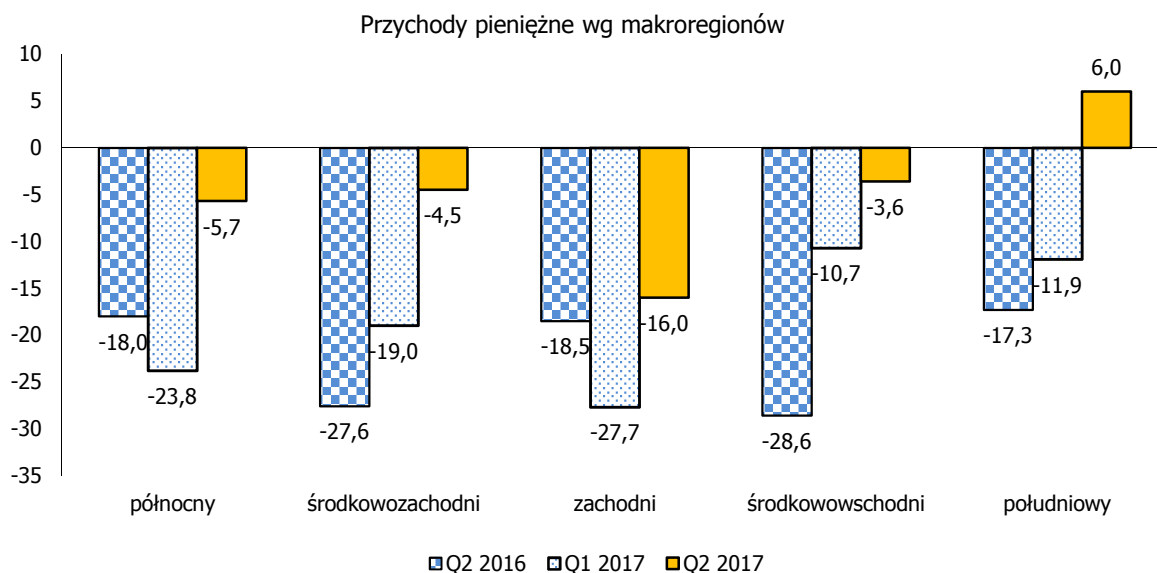
Nastroje gospodarstw rolnych wg grup PKD 2007

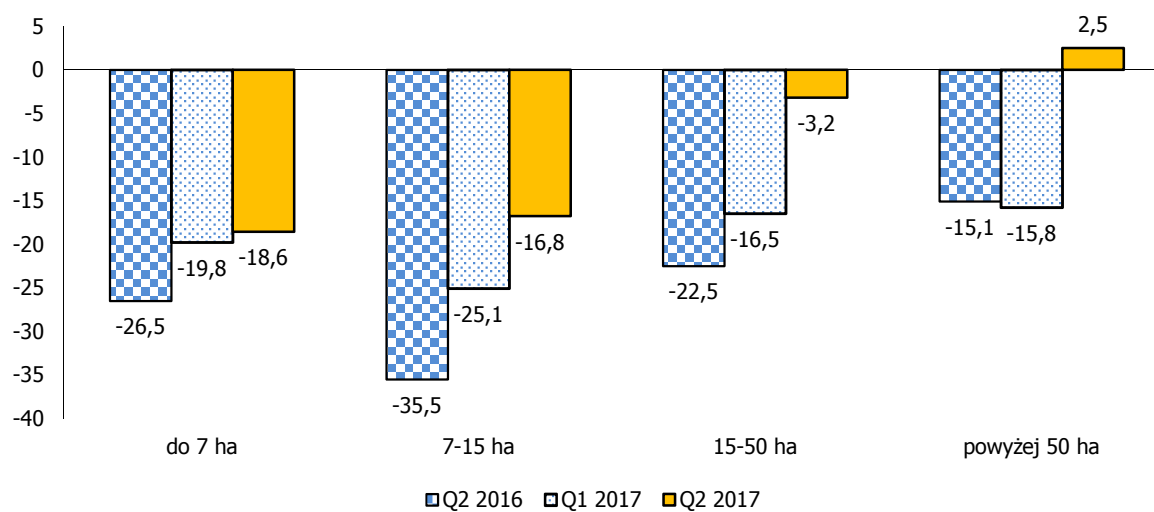
3. Przychody pieniężne

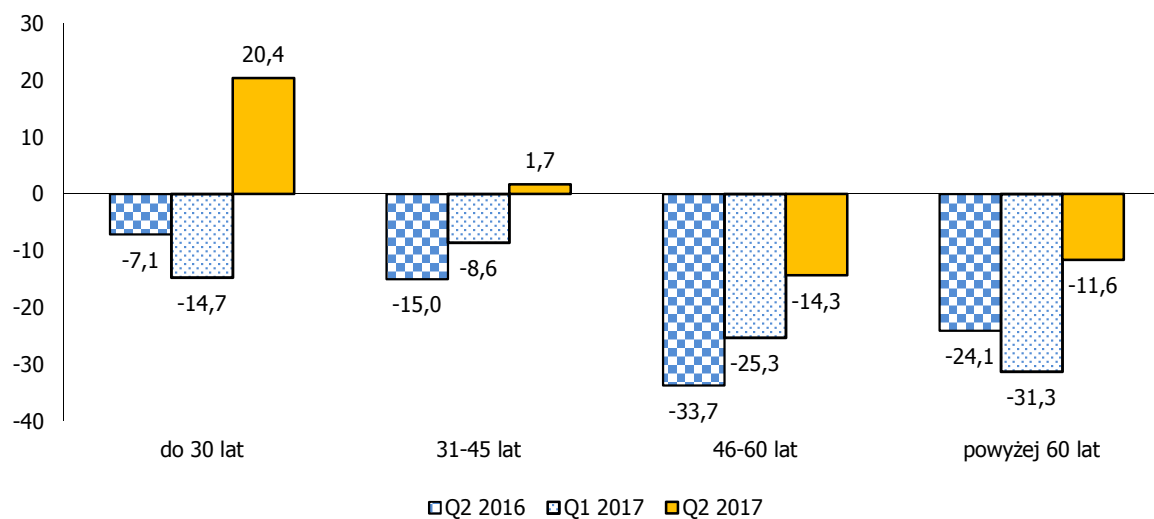
	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	przewidywania
1. wzrosły	13,4	17,4	24,2	32,9	21,0	23,7	31,8
2. nie zmieniły się	36,6	41,5	38,1	35,2	39,8	47,1	41,1
3. zmalały	50,1	41,1	37,8	31,9	39,1	29,1	27,1
brak	9,5	8,0	7,3	5,4	9,6	7,6	5,1
saldo (1.-3.)	-36,7	-23,7	-13,6	1,0	-18,1	-5,4	4,7

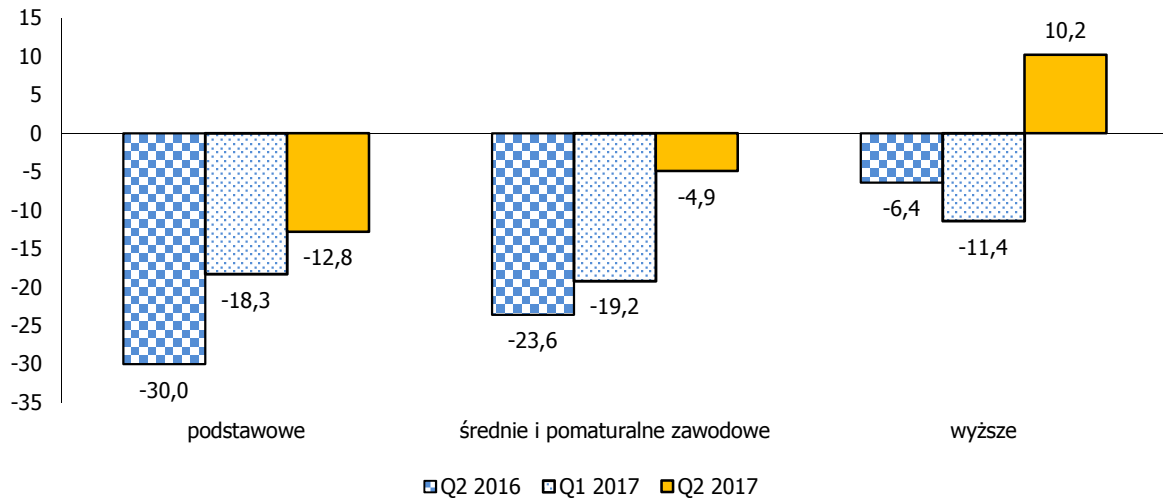
Przychody pieniężne wg powierzchni gospodarstw rolnych

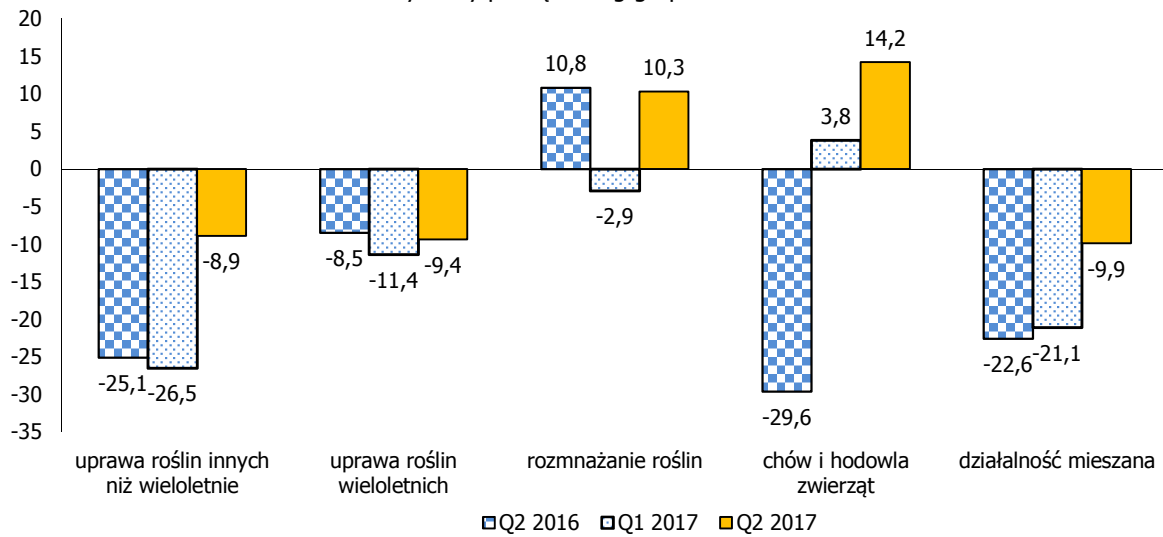
Przychody pieniężne wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

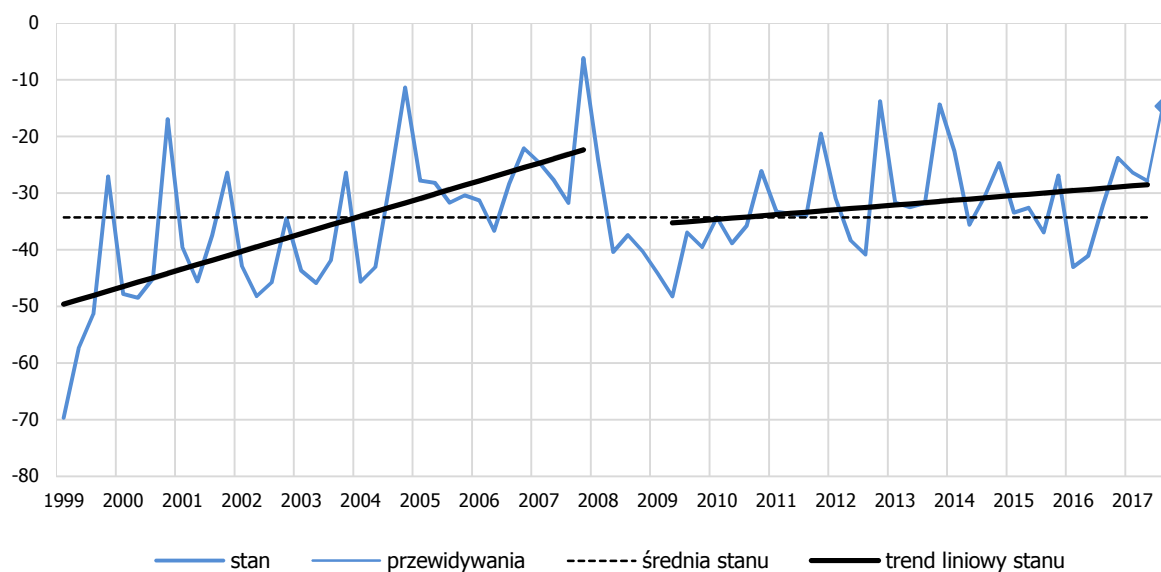
Przychody pieniężne wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

Przychody pieniężne wg grup PKD 2007

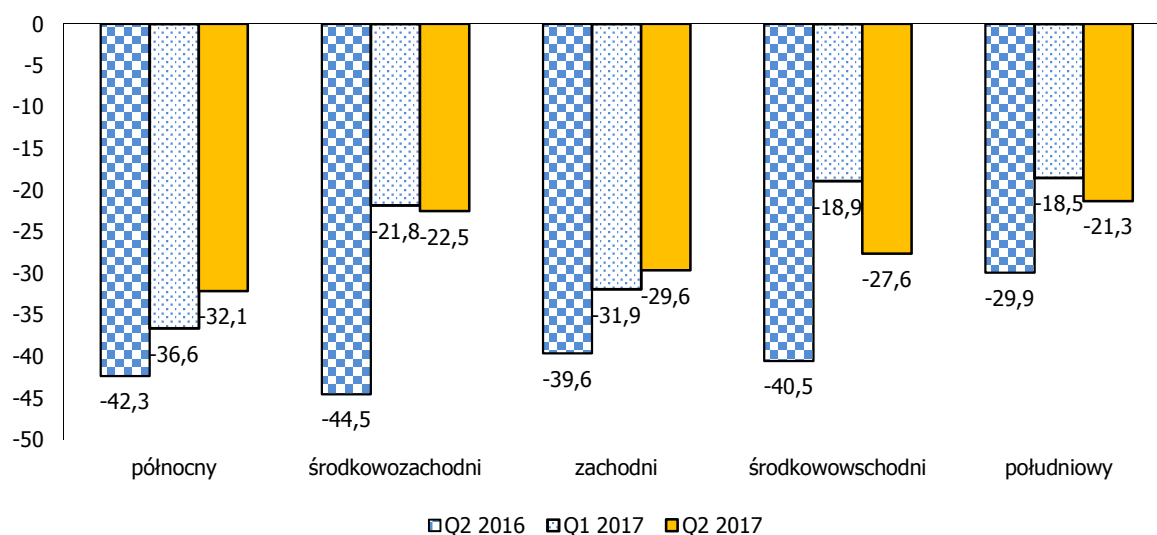

4. Oszczędności

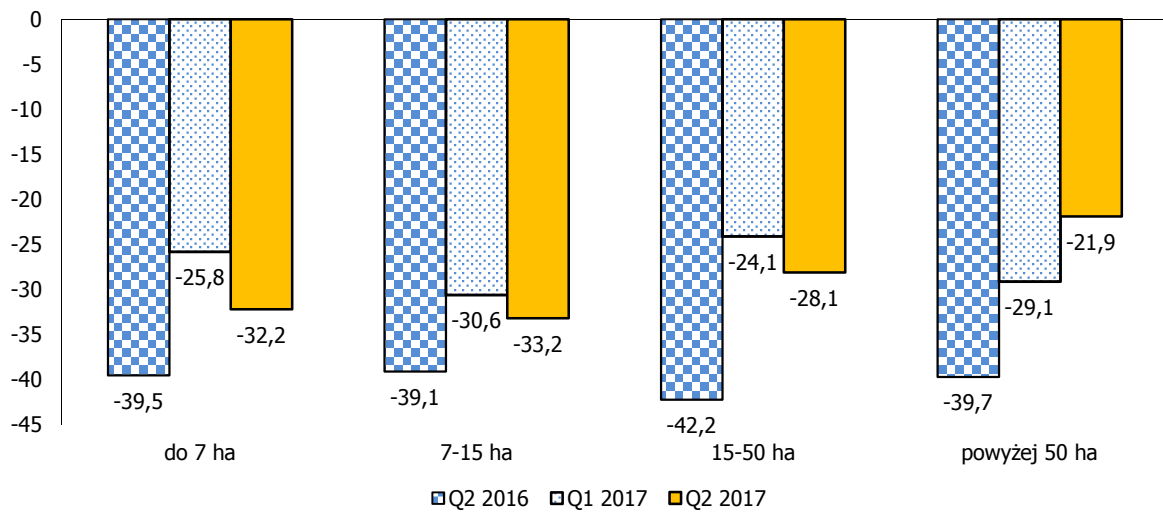

	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	przewidywania
1. wzrosły	8,5	7,5	12,9	15,5	14,2	12,5	19,4
2. nie zmieniły się	39,9	43,9	42,0	45,2	45,2	47,2	46,5
3. zmalały	51,6	48,6	45,1	39,3	40,6	40,4	34,1
4. brak	19,3	19,8	18,2	17,4	16,4	16,7	16,4
saldo (1.-3.)	-43,1	-41,1	-32,2	-23,8	-26,4	-27,9	-14,7

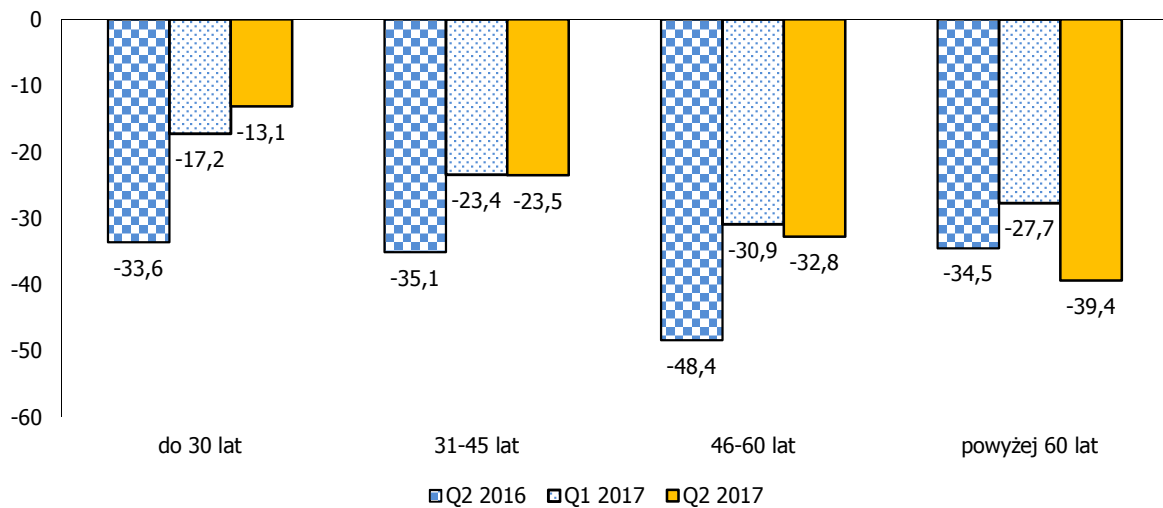
Oszczędności wg makroregionów

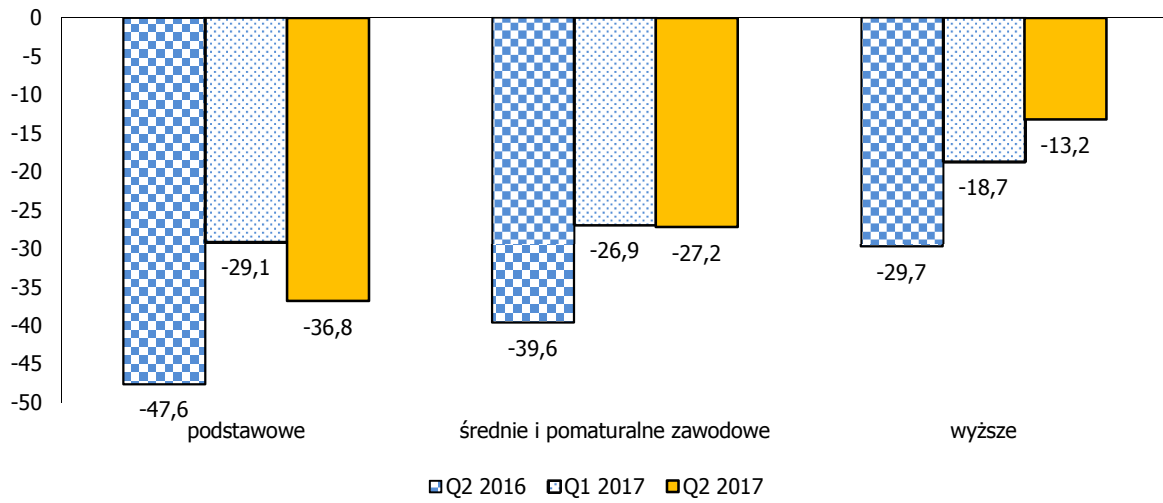
Oszczędności wg powierzchni gospodarstw rolnych

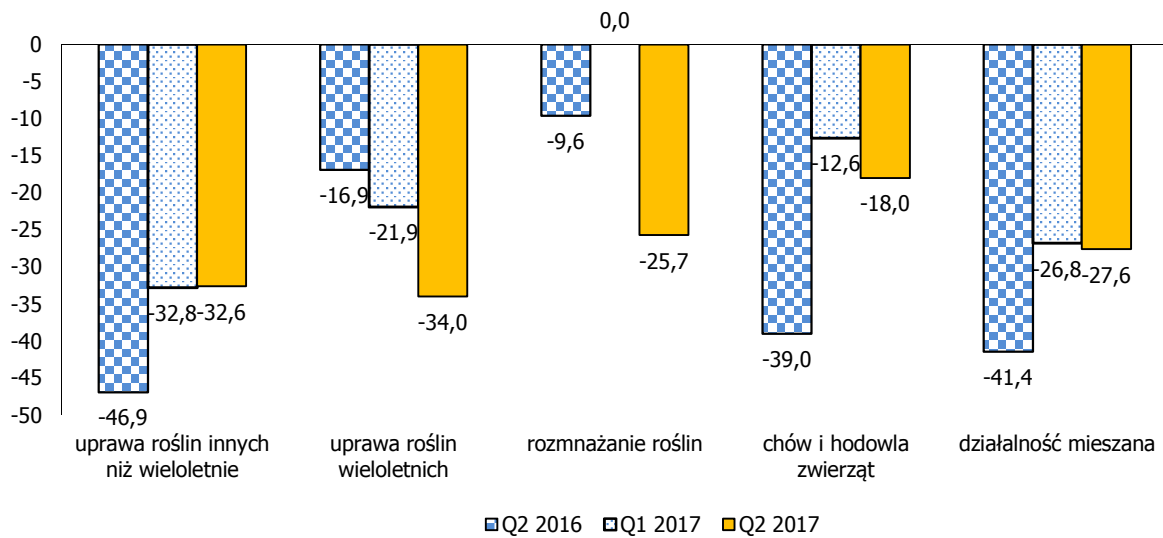
Oszczędności wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

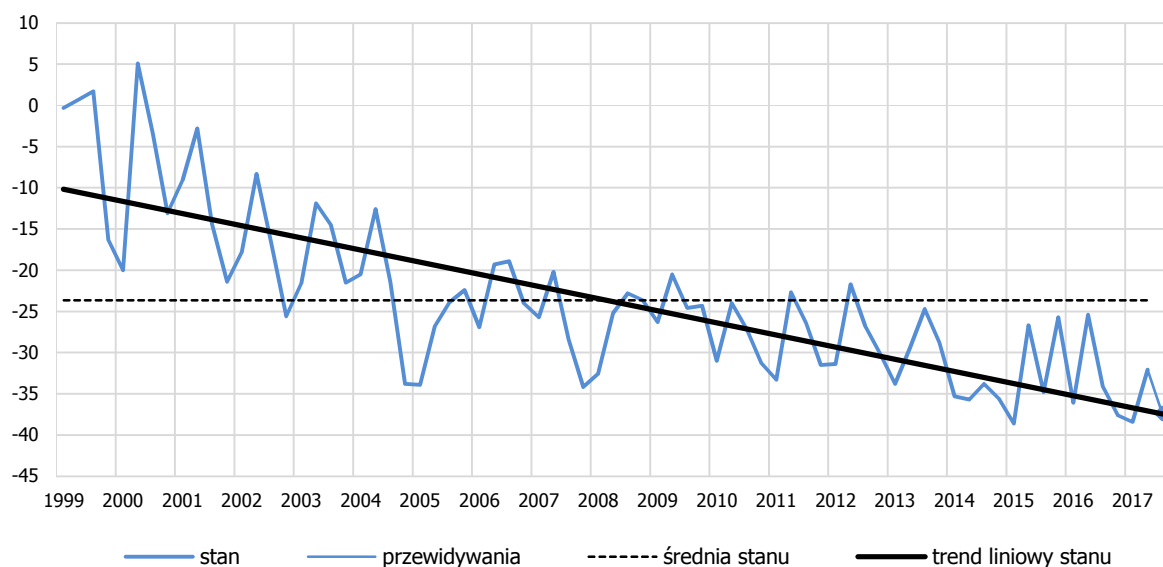
Oszczędności wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

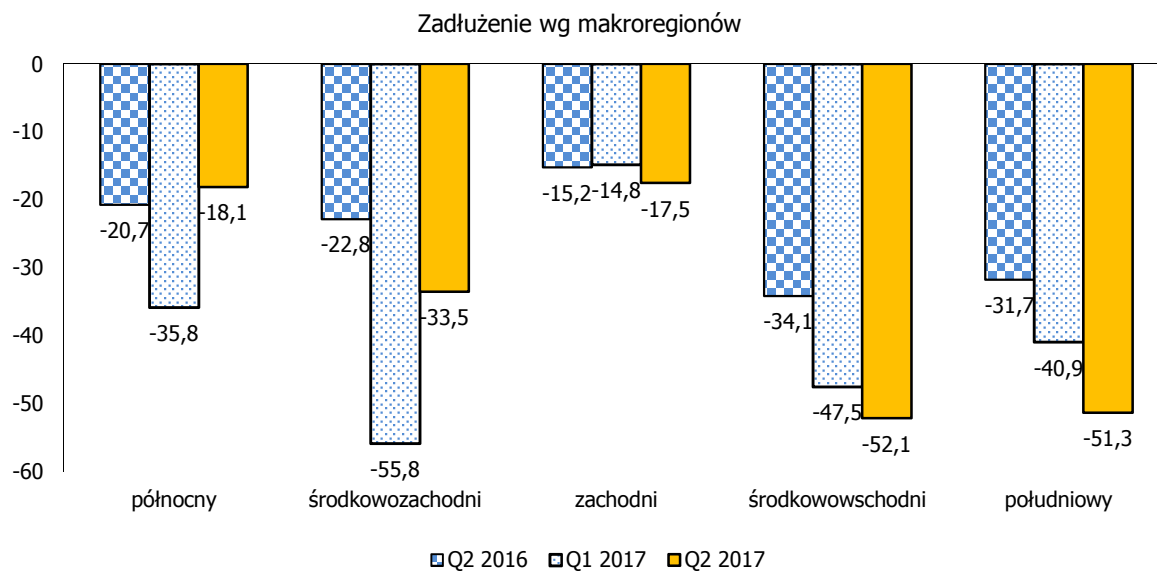
Oszczędności wg grup PKD 2007

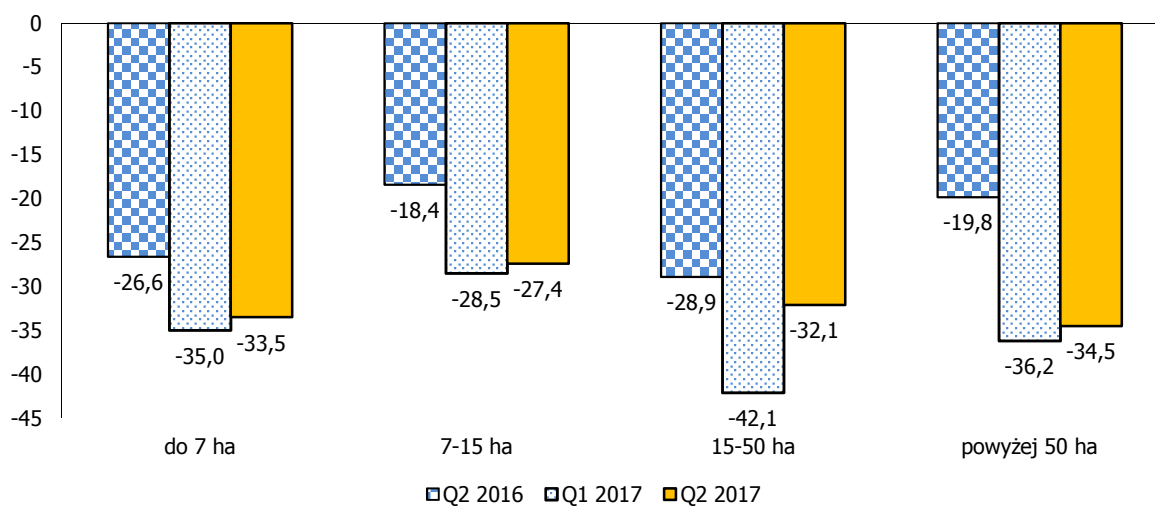
5. Zadłużenie

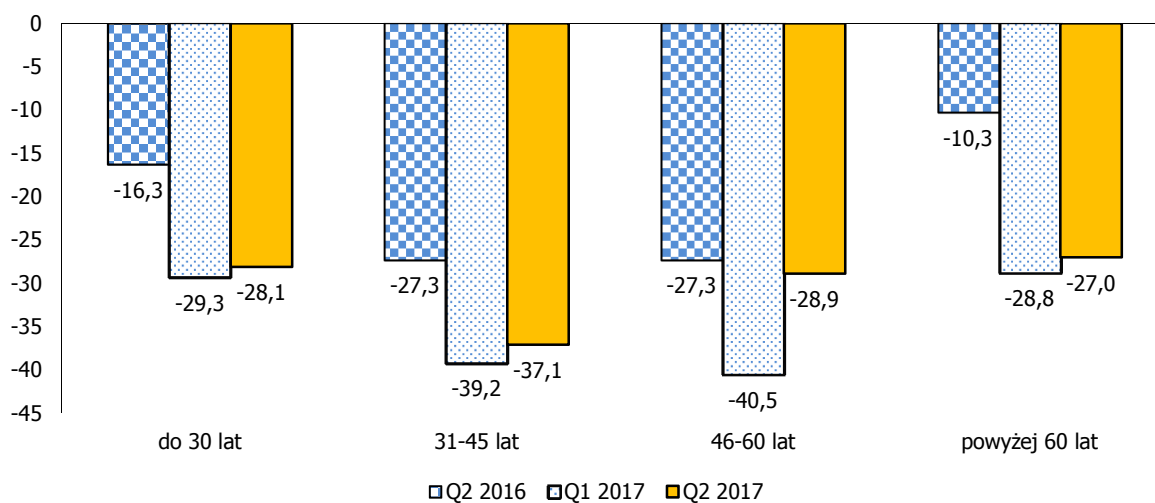
	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017	przewidywania
1. wzrosło	12,8	14,6	11,4	11,3	10,7	12,9	11,6
2. nie zmieniło się	38,3	45,4	43,1	39,7	40,2	42,1	39,4
3. zmalało	48,9	40,0	45,5	48,9	49,1	45,0	49,0
4. brak	32,0	34,8	33,8	32,9	36,8	37,1	37,2
saldo (1.-3.)	-36,1	-25,4	-34,1	-37,6	-38,4	-32,1	-37,4

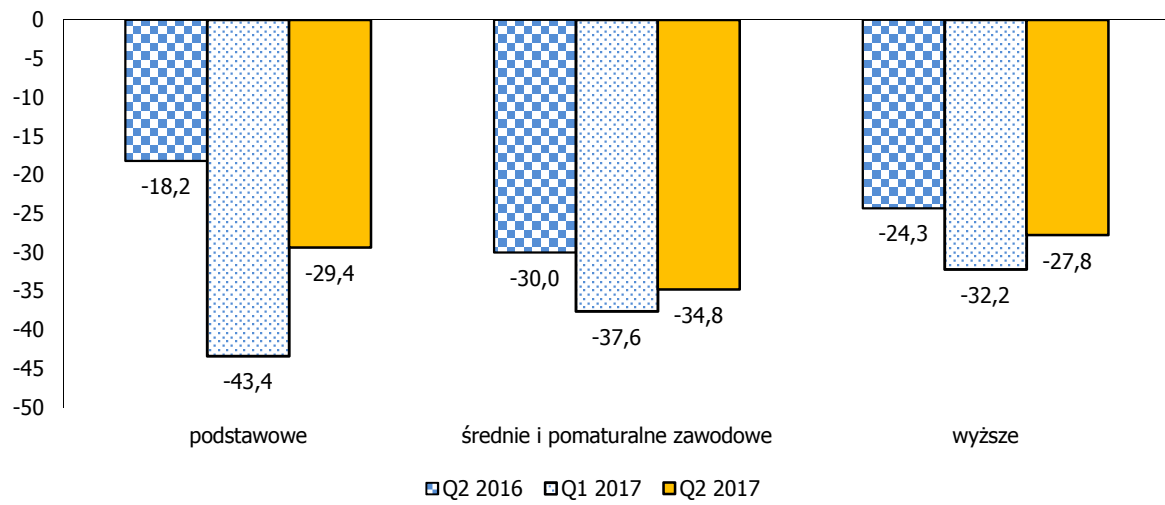
Zadłużenie wg powierzchni gospodarstw rolnych

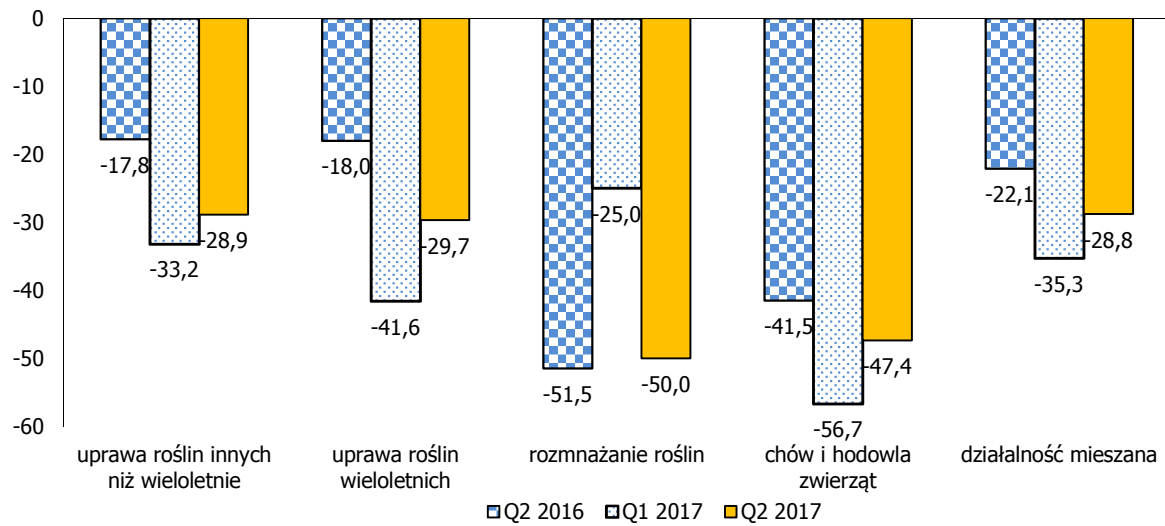
Zadłużenie wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

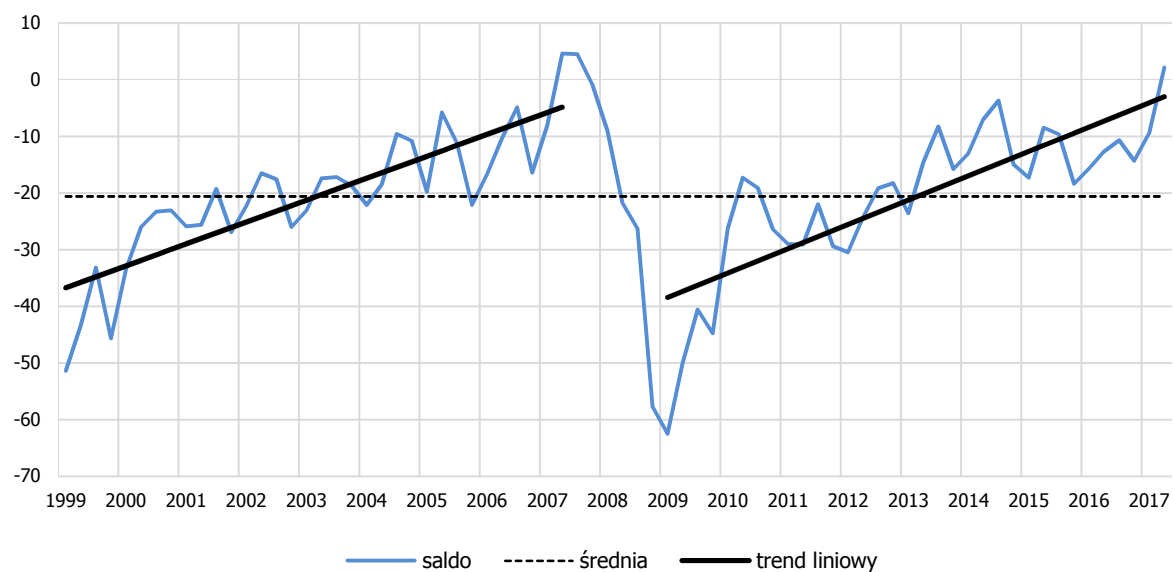
Zadłużenie wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

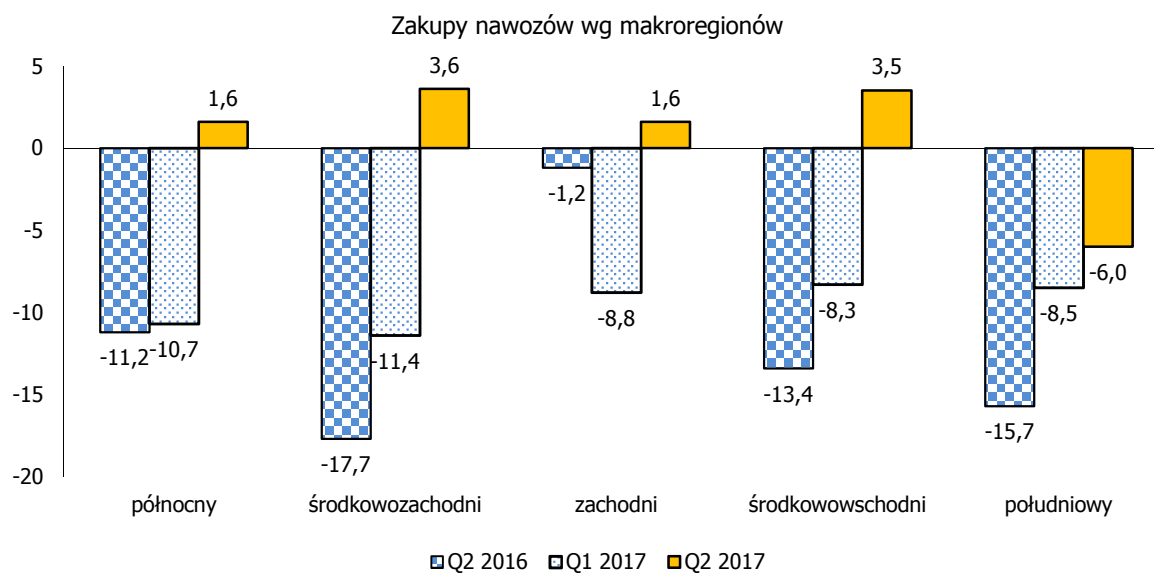
Zadłużenie wg grup PKD 2007

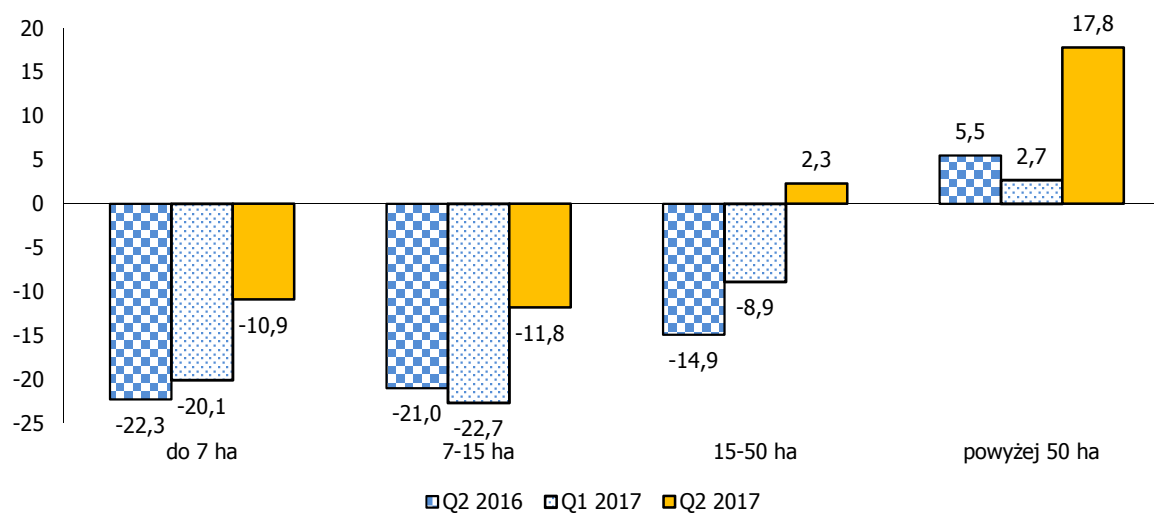
6. Zakupy nawozów mineralnych

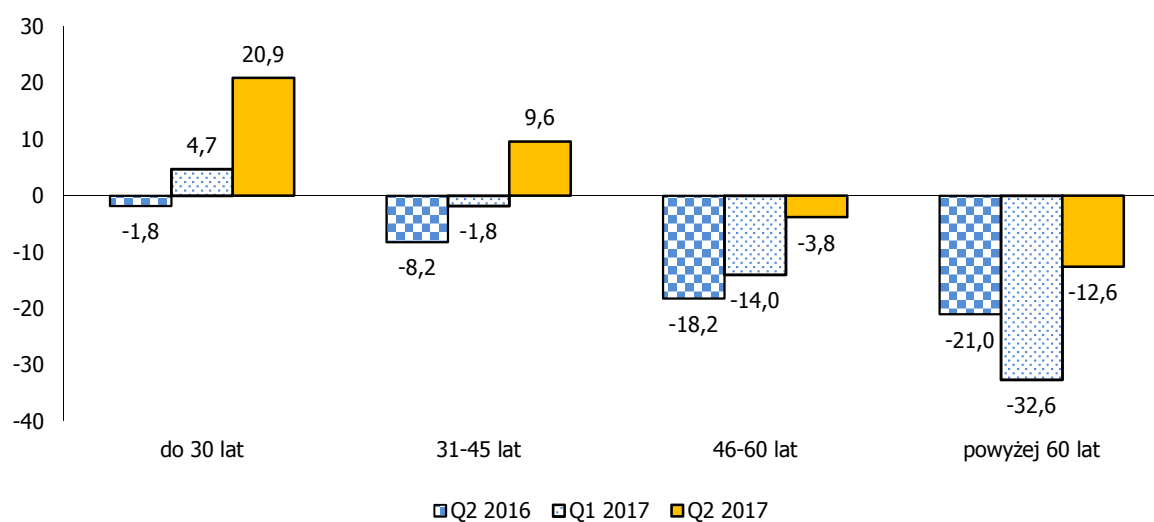
	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017
1. wzrosły	12,0	14,5	15,6	12,8	13,8	18,8
2. nie zmieniły się	60,4	58,3	58,2	60,1	62,9	64,5
3. zmalały	27,7	27,2	26,3	27,1	23,2	16,7
4. nie dokonano	11,2	4,0	3,8	9,0	8,5	4,3
saldo (1.-3.)	-15,7	-12,7	-10,7	-14,3	-9,4	2,1

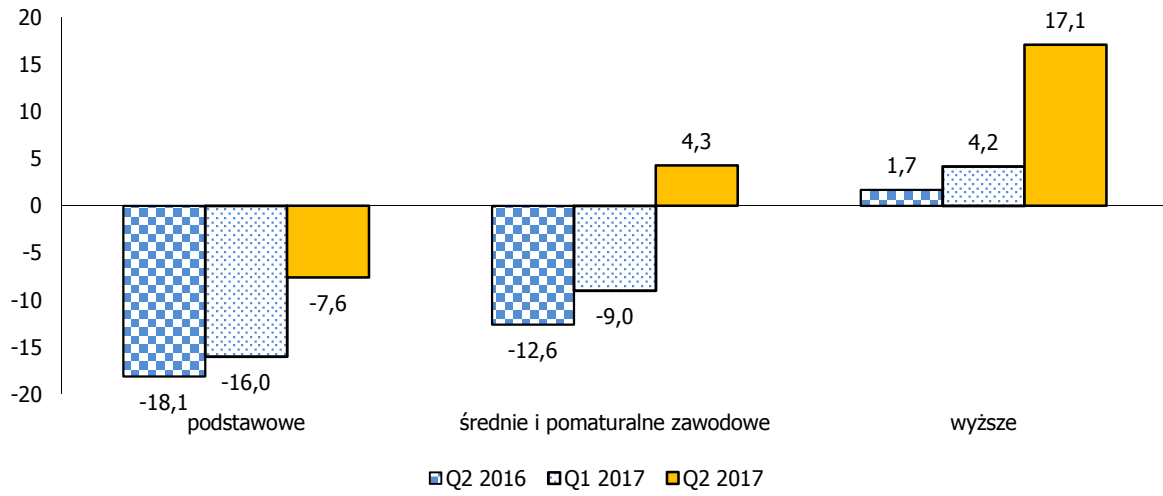
Zakupy nawozów wg powierzchni gospodarstw rolnych

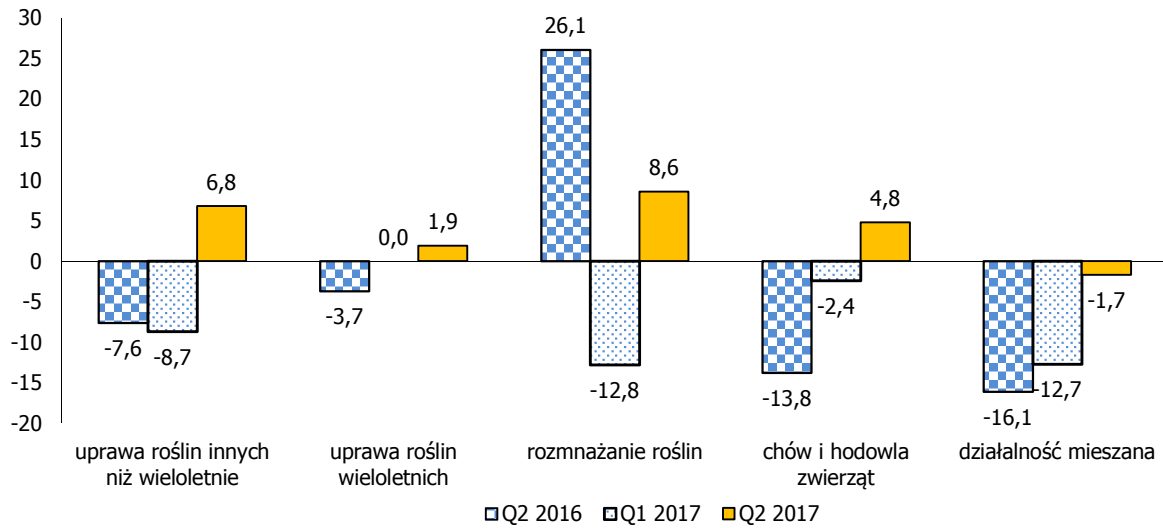
Zakupy nawozów wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

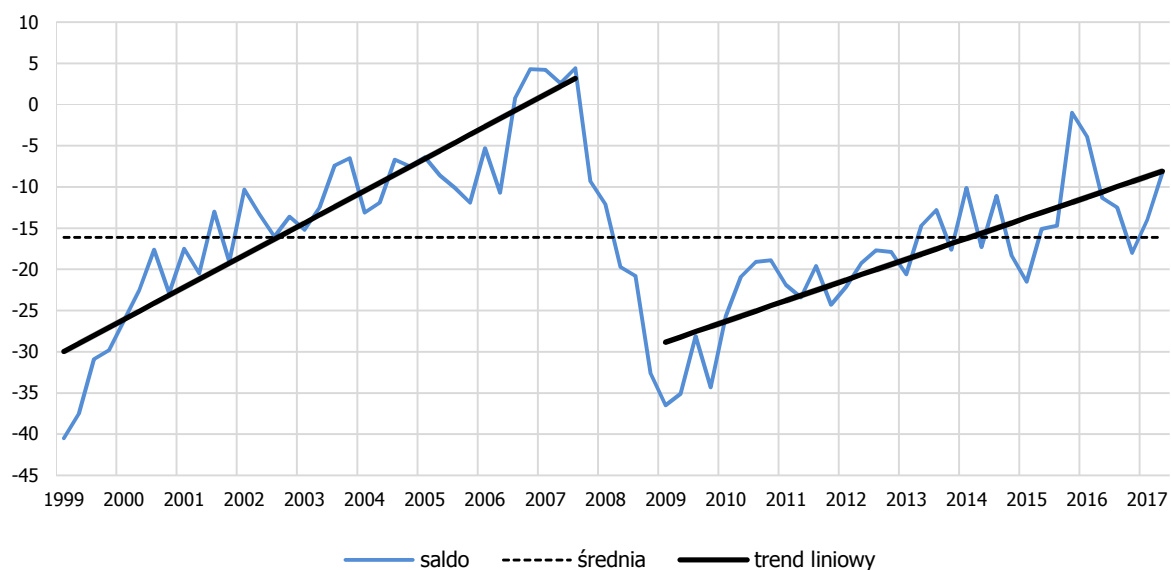
Zakupy nawozów wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

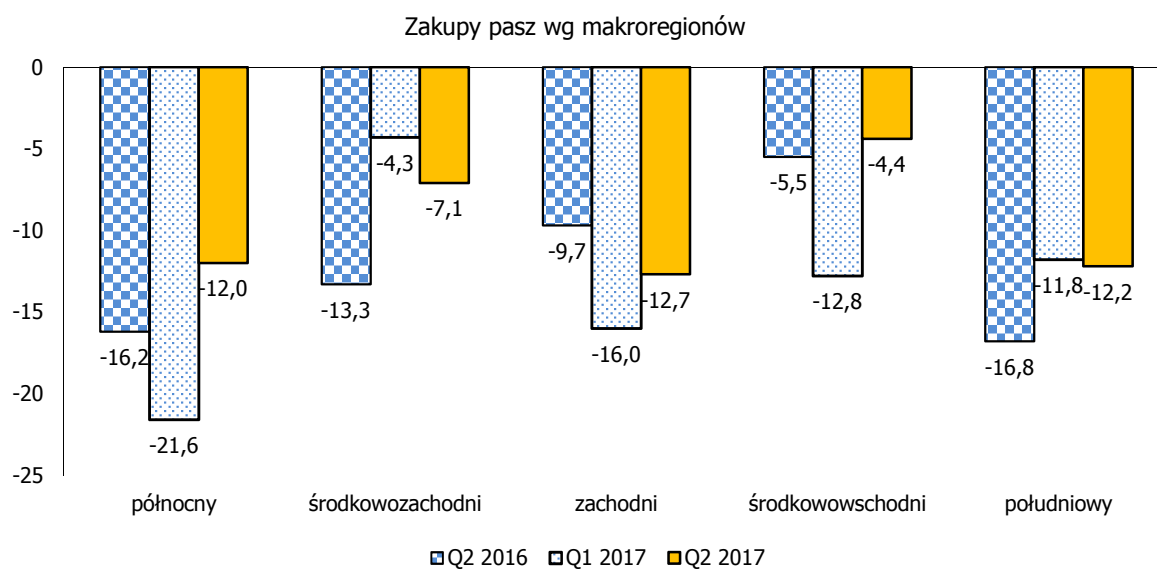
Zakupy nawozów wg grup PKD 2007

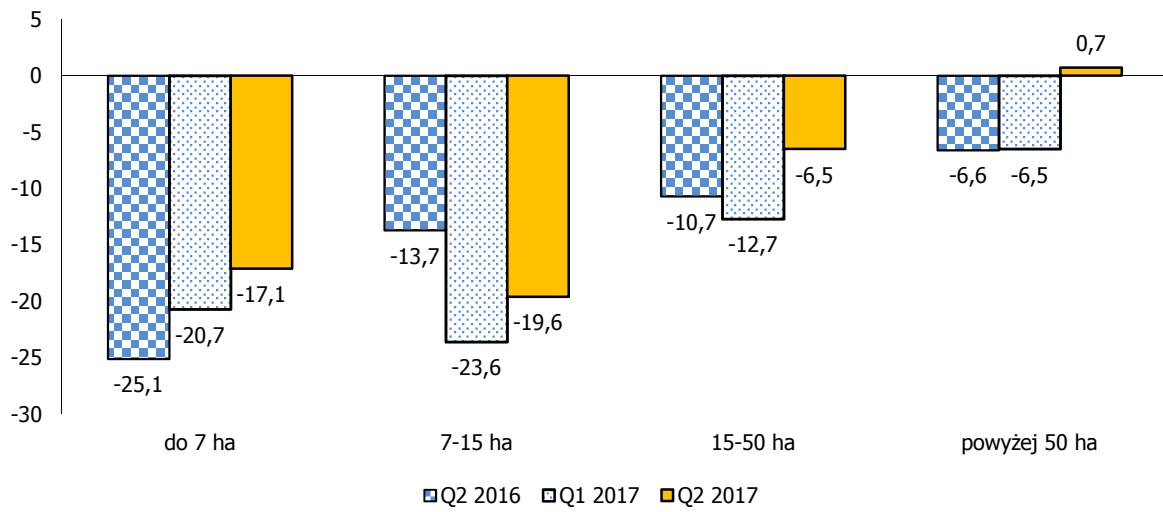
7. Zakupy pasz treściwych

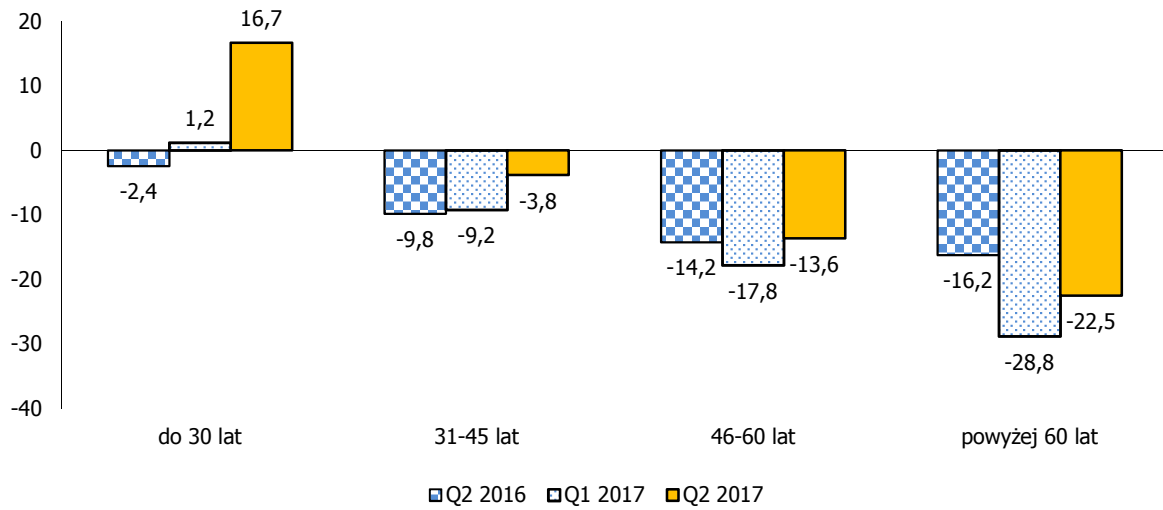
	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017
1. wzrosły	18,9	14,9	14,5	11,0	10,3	13,8
2. nie zmieniły się	58,3	58,9	58,5	60,0	65,5	64,1
3. zmalały	22,8	26,2	27,0	29,0	24,3	22,1
4. nie dokonano	30,8	27,4	32,8	31,5	37,8	35,0
saldo (1.-3.)	-3,9	-11,3	-12,5	-18,0	-14,0	-8,3

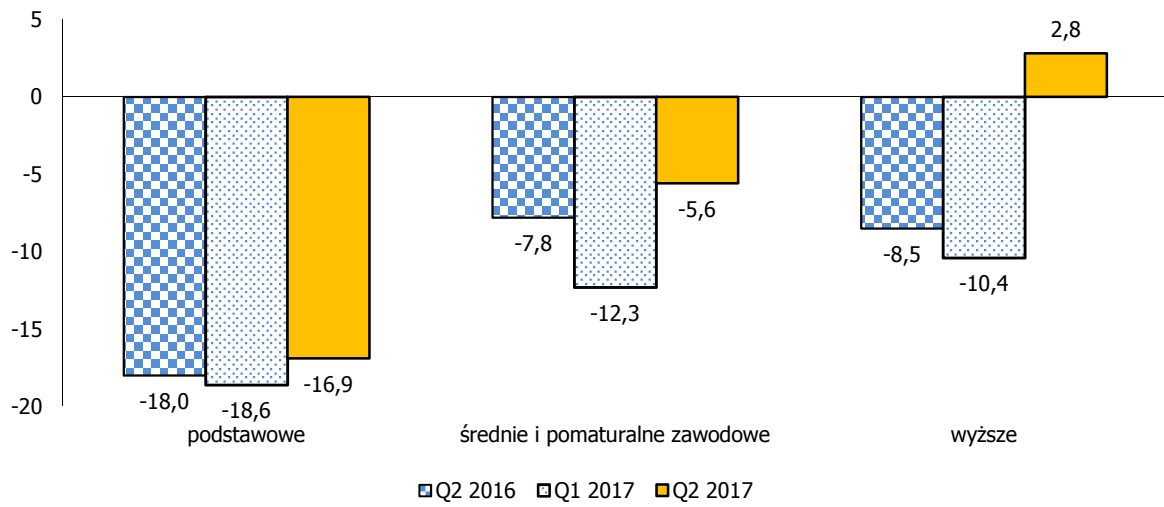
Zakupy pasz wg powierzchni gospodarstw rolnych

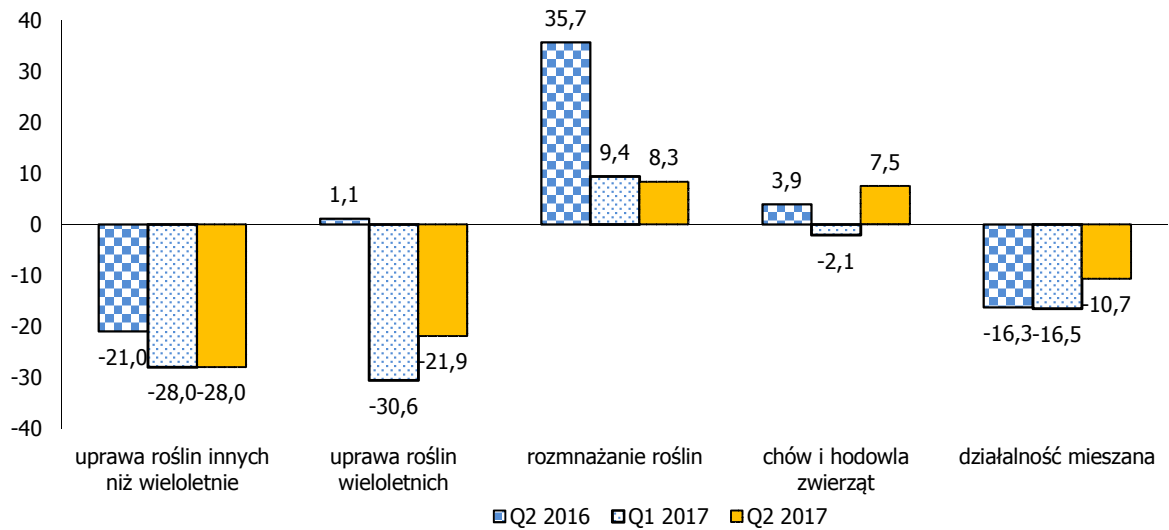
Zakupy pasz wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

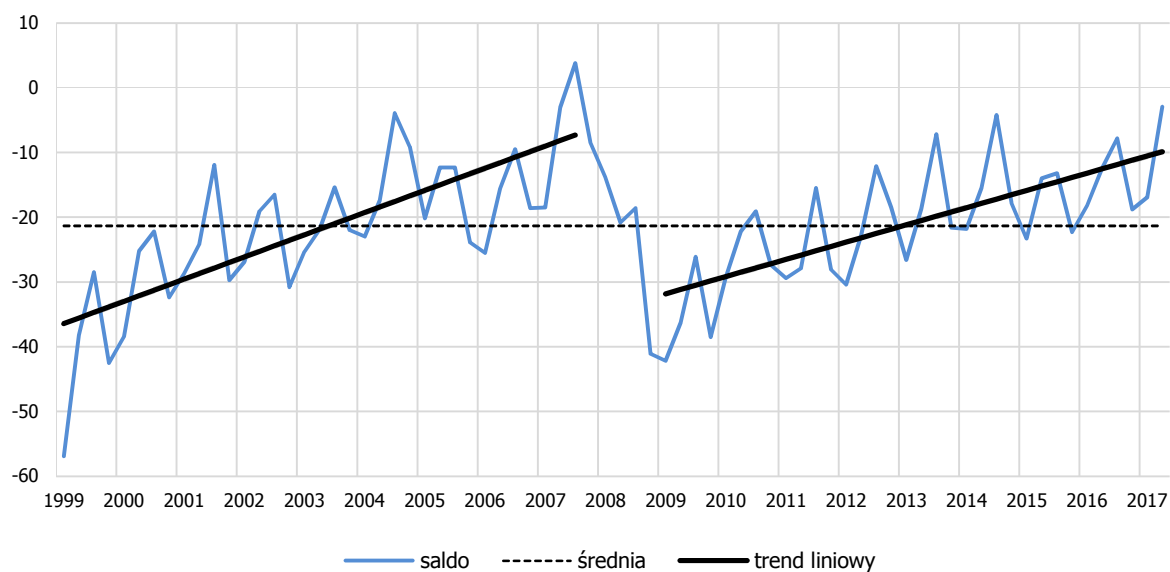
Zakupy pasz wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

Zakupy pasz wg grup PKD 2007

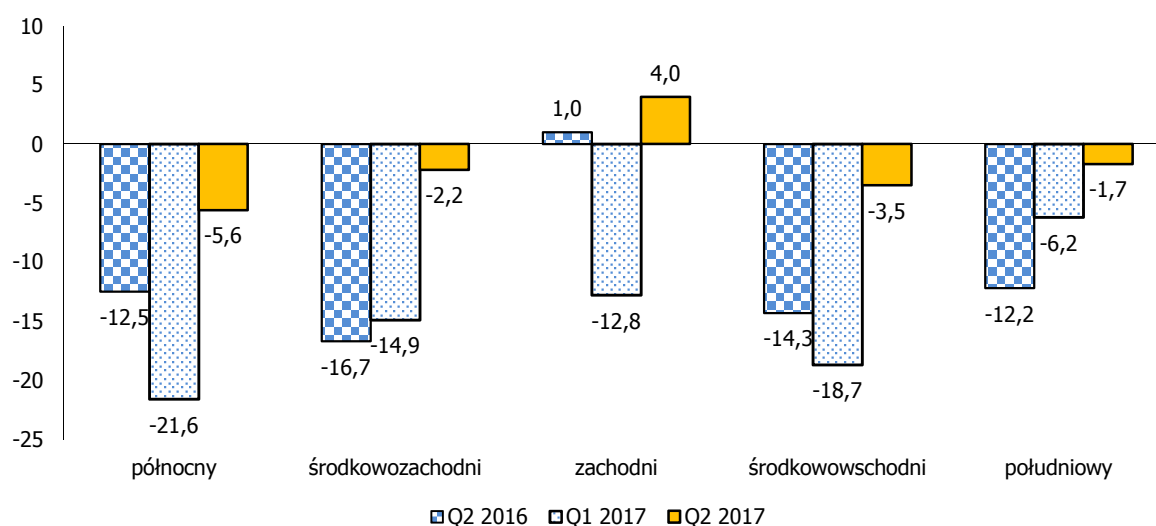

8. Zakupy środków ochrony roślin

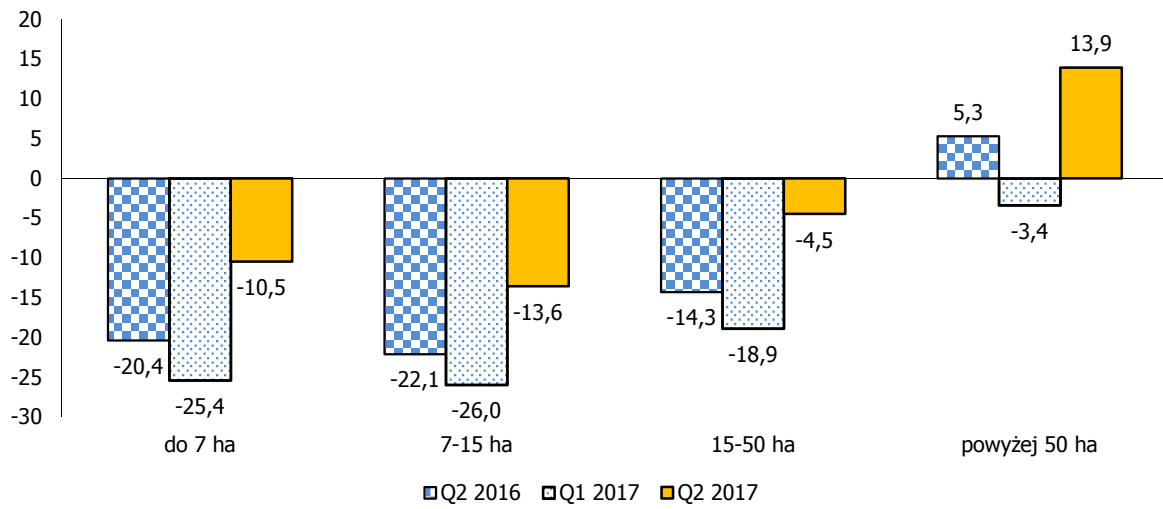

	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017
1. wzrosły	10,6	12,9	16,9	10,8	10,2	15,8
2. nie zmieniły się	60,6	61,8	58,4	59,6	62,7	65,5
3. zmalały	28,8	25,3	24,7	29,6	27,1	18,7
4. nie dokonano	17,1	5,9	4,8	13,1	15,2	6,2
saldo (1.-3.)	-18,2	-12,4	-7,8	-18,8	-16,9	-2,9

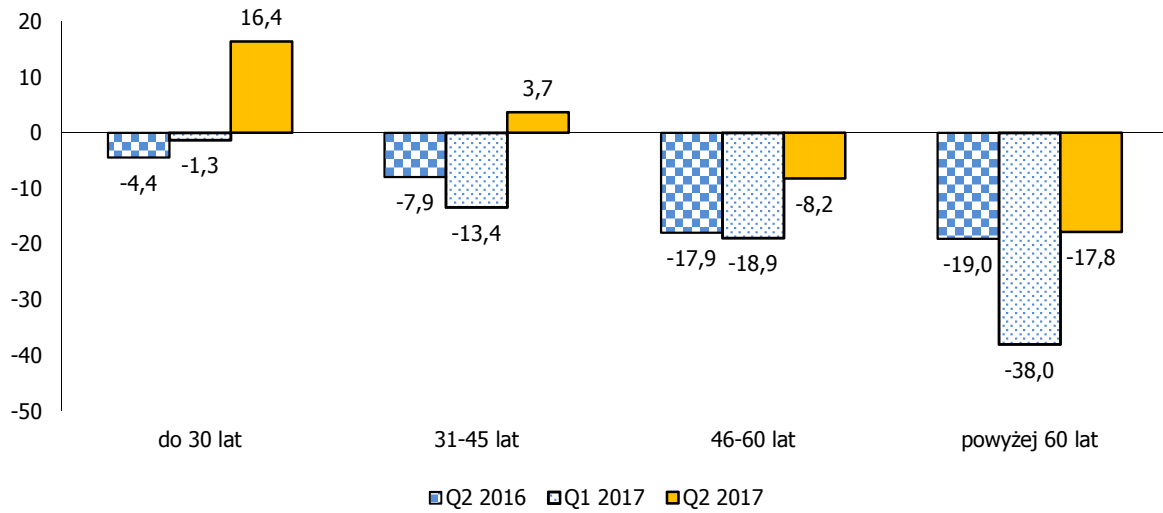
Zakupy środków ochrony roślin wg makroregionów

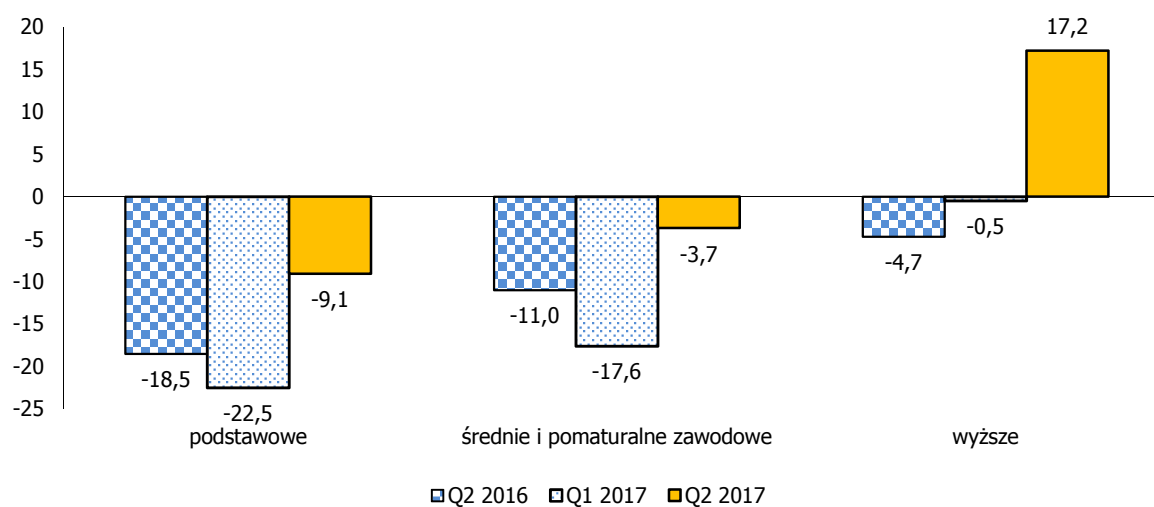
Zakupy środków ochrony roślin wg powierzchni gospodarstw rolnych

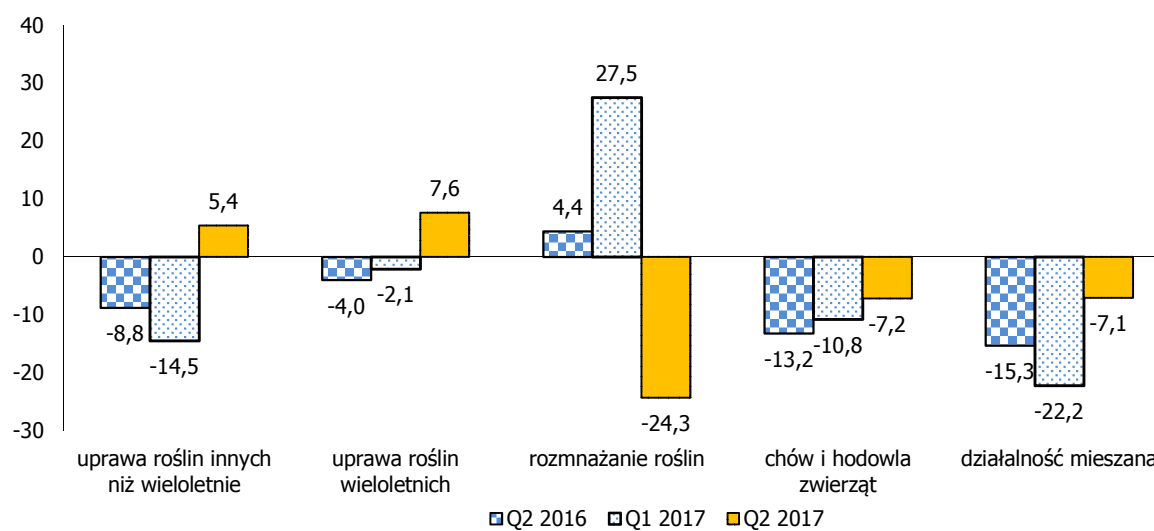
Zakupy środków ochrony roślin wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

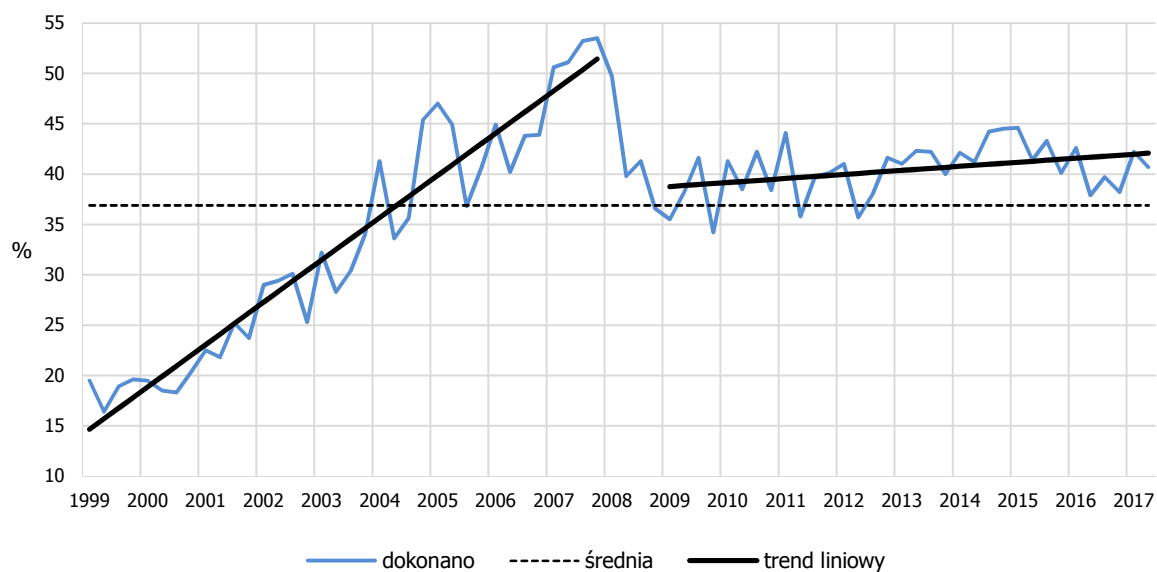
Zakupy środków ochrony roślin wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

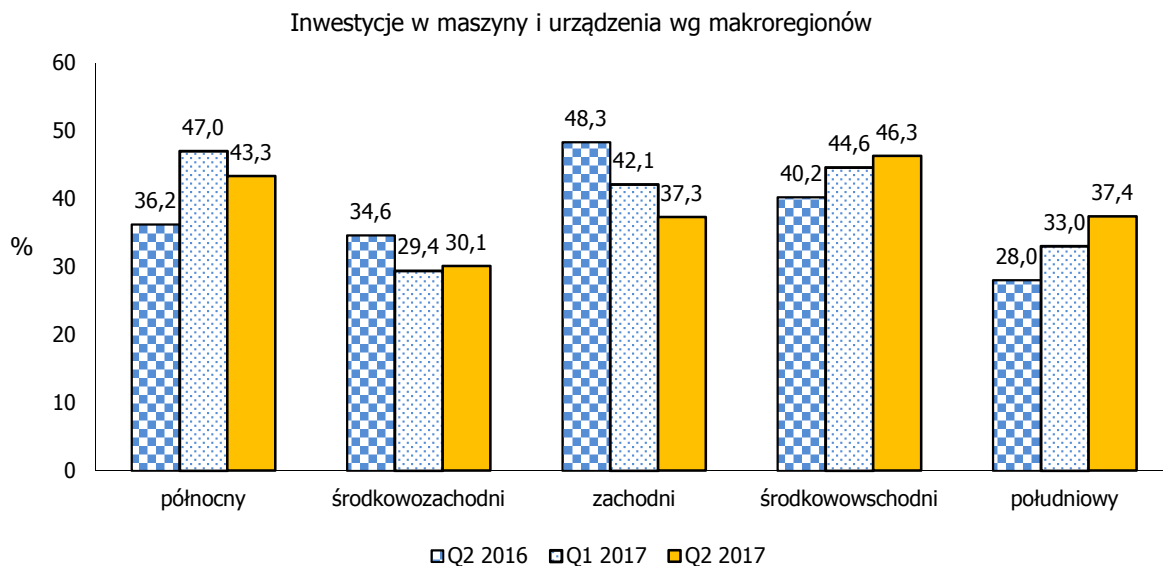
Zakupy środków ochrony roślin wg grup PKD 2007

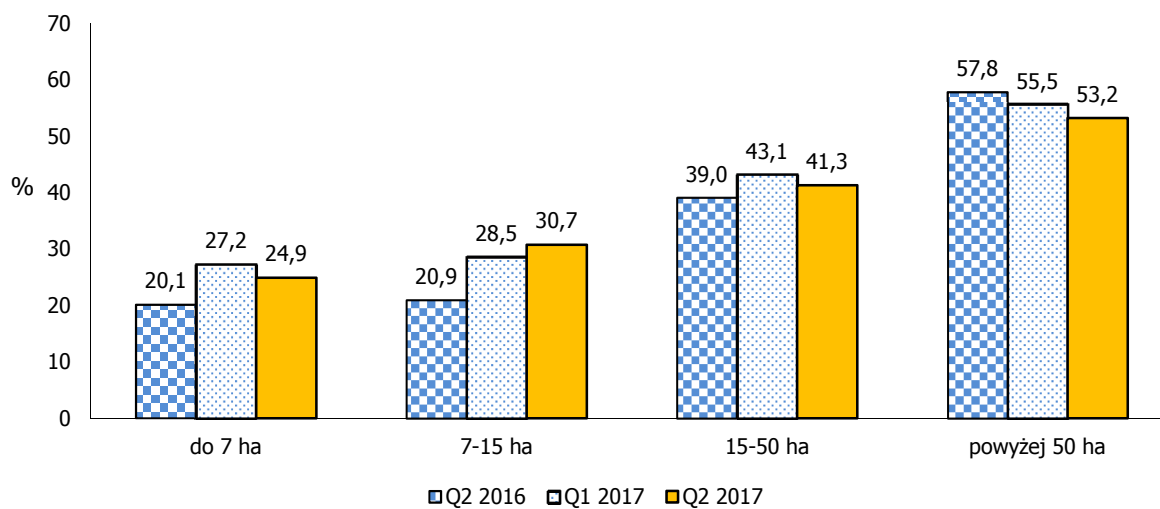
9. Inwestycje w maszyny i urządzenia

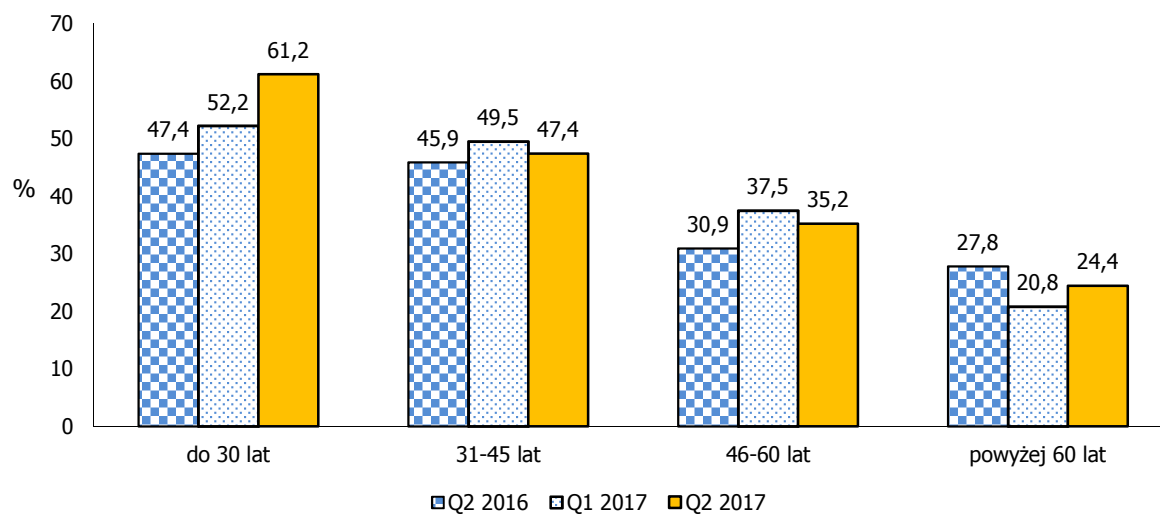
w %	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017
dokonano	42,6	37,9	39,7	38,2	42,2	40,7
nie dokonano	57,4	62,1	60,3	61,8	57,8	59,3

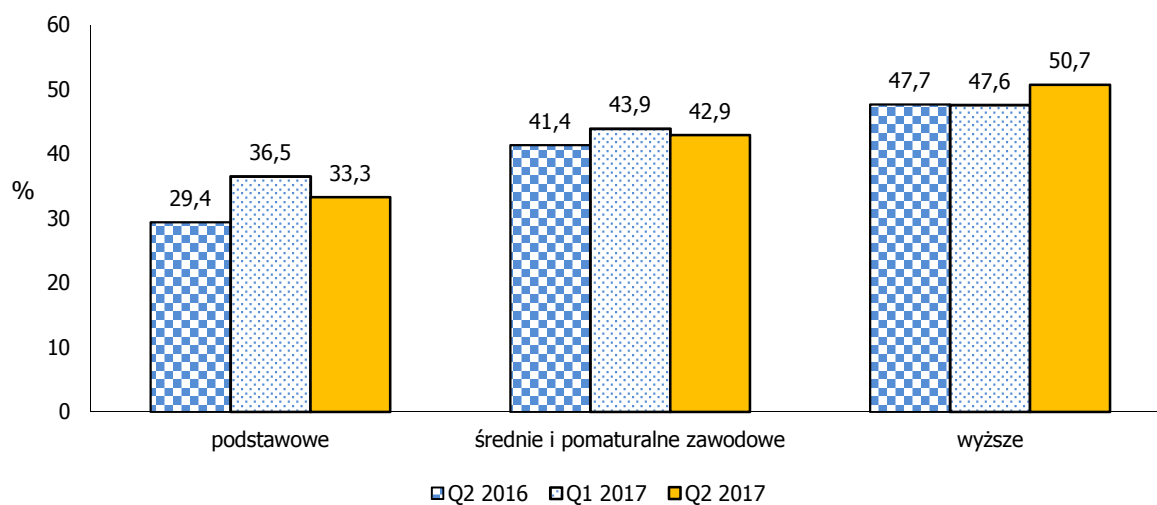
Inwestycje w maszyny i urządzenia wg powierzchni gospodarstw rolnych

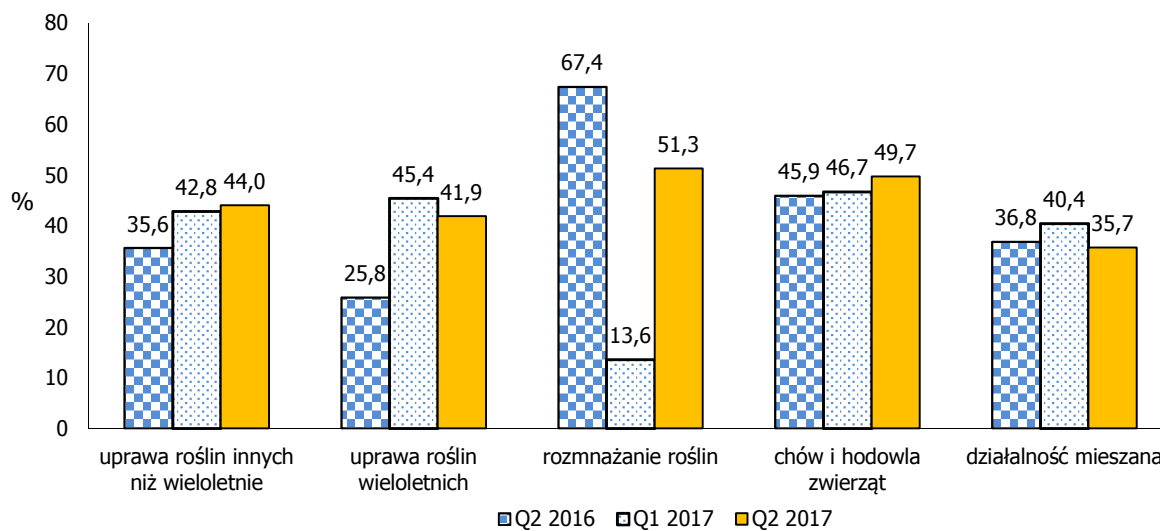
Inwestycje w maszyny i urządzenia wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

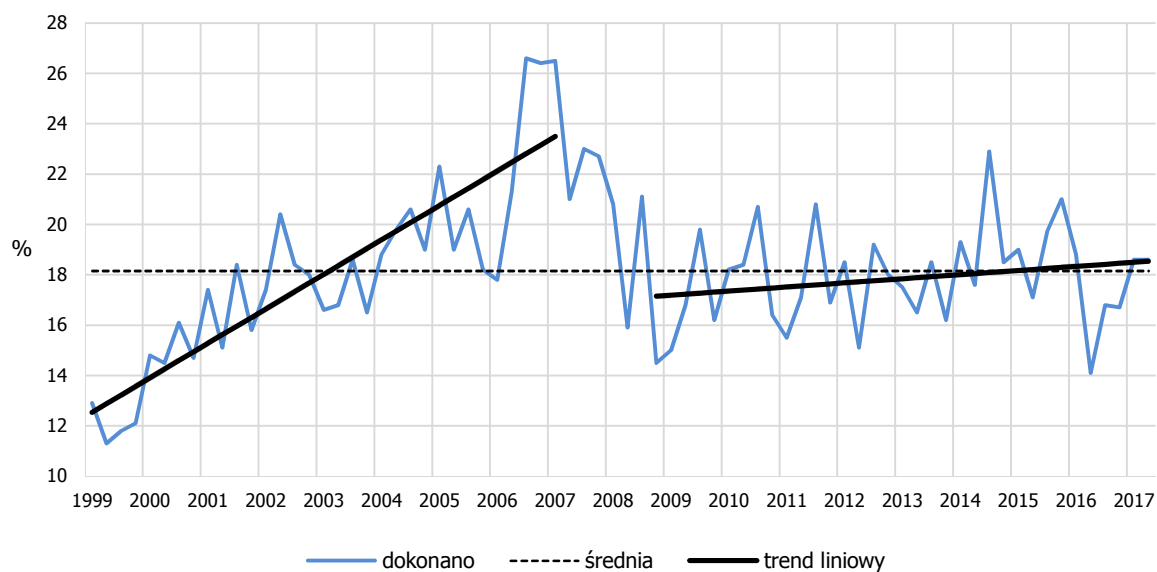
Inwestycje w maszyny i urządzenia wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

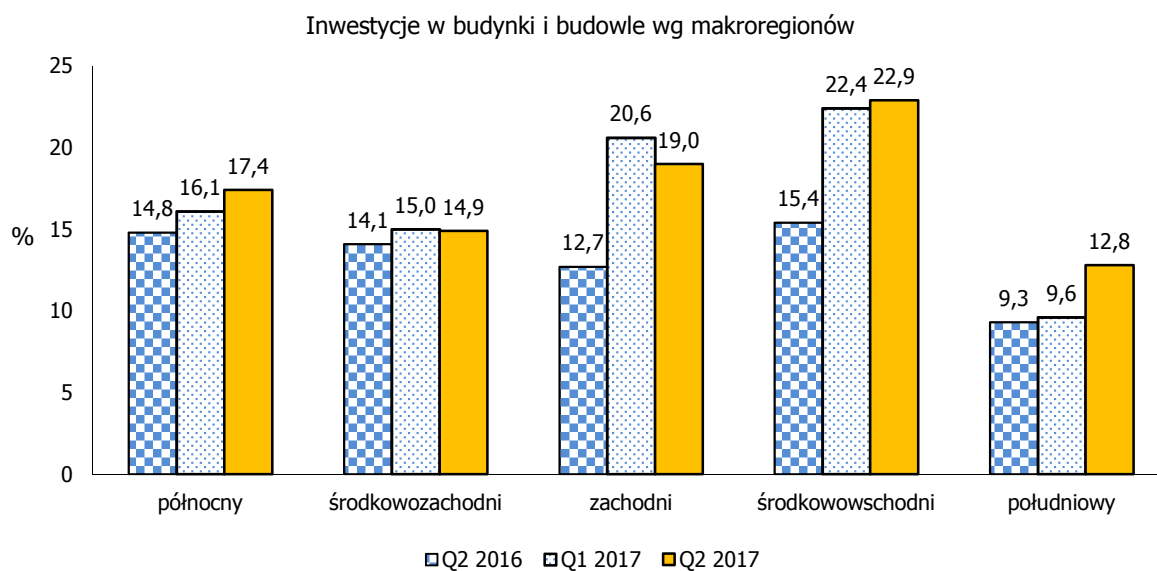
Inwestycje w maszyny i urządzenia wg grup PKD 2007

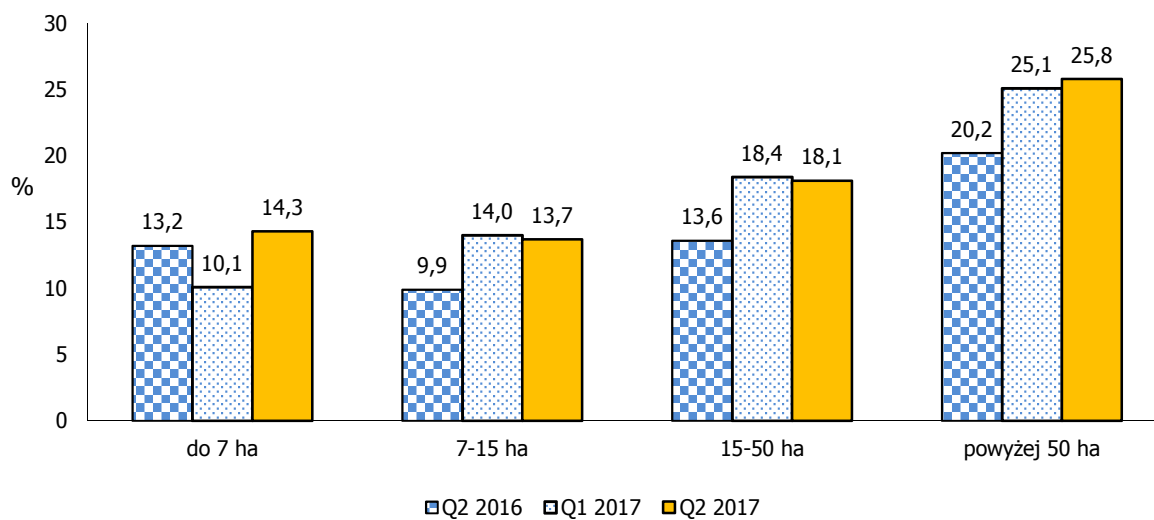
10. Inwestycje w budynki i budowlę

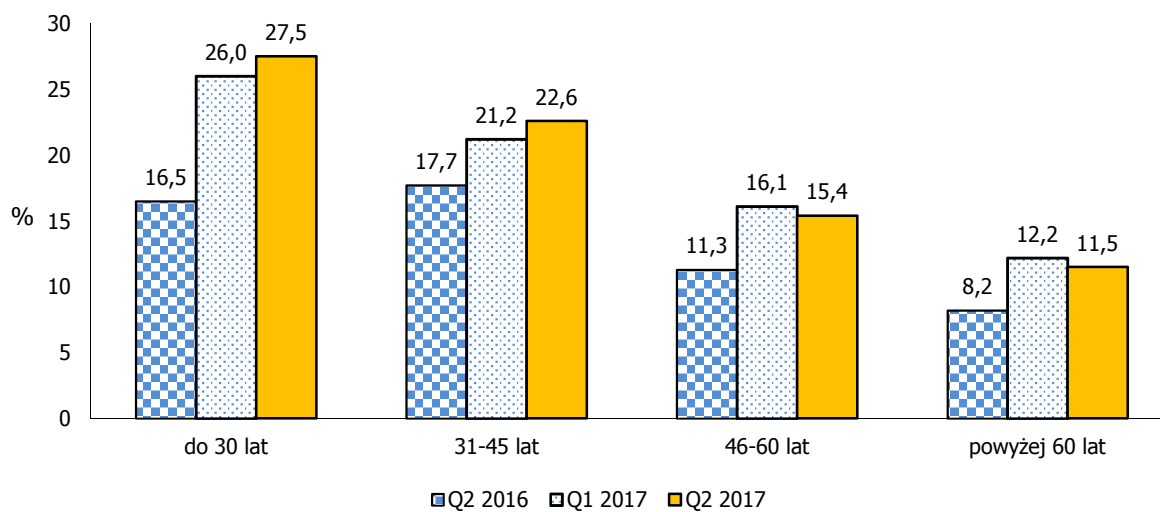
w %	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017
dokonano	18,8	14,1	16,8	16,7	18,6	18,6
nie dokonano	81,2	85,9	83,2	83,3	81,4	81,4

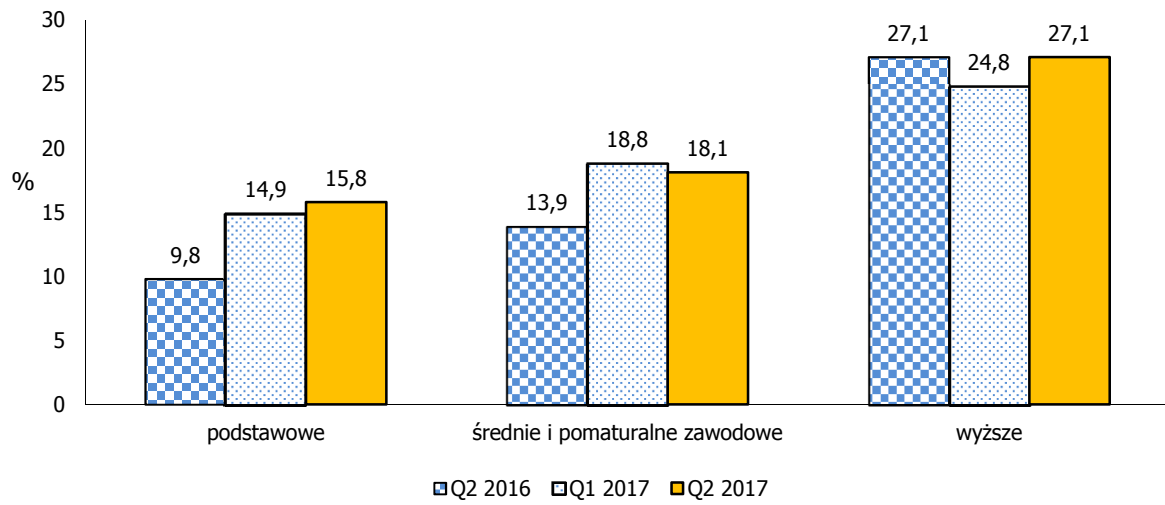
Inwestycje w budynki i budowle wg powierzchni gospodarstw rolnych

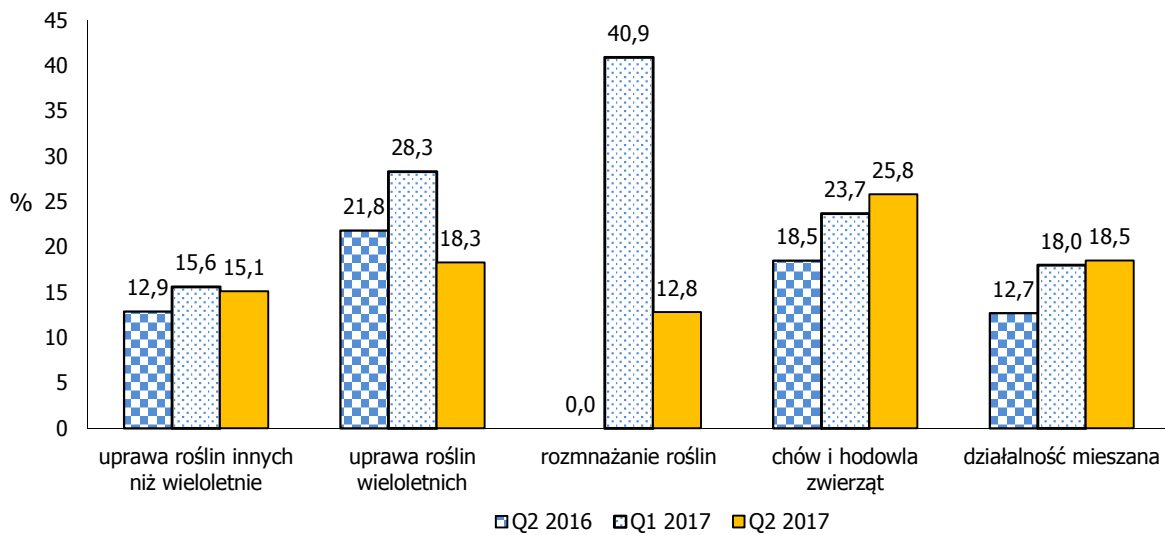
Inwestycje w budynki i budowle wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

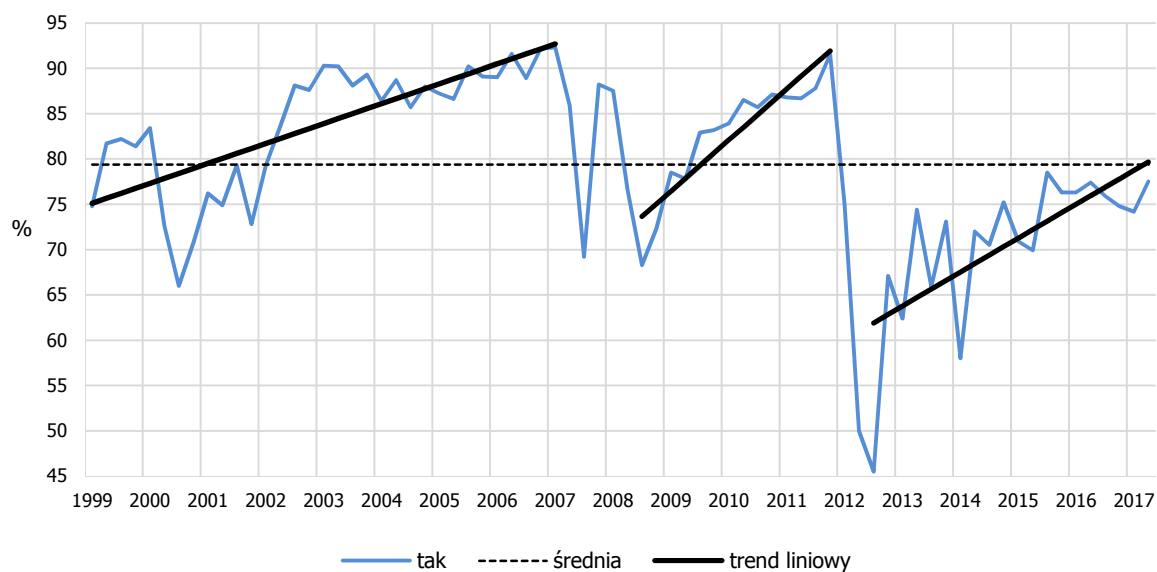
Inwestycje w budynki i budowle wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

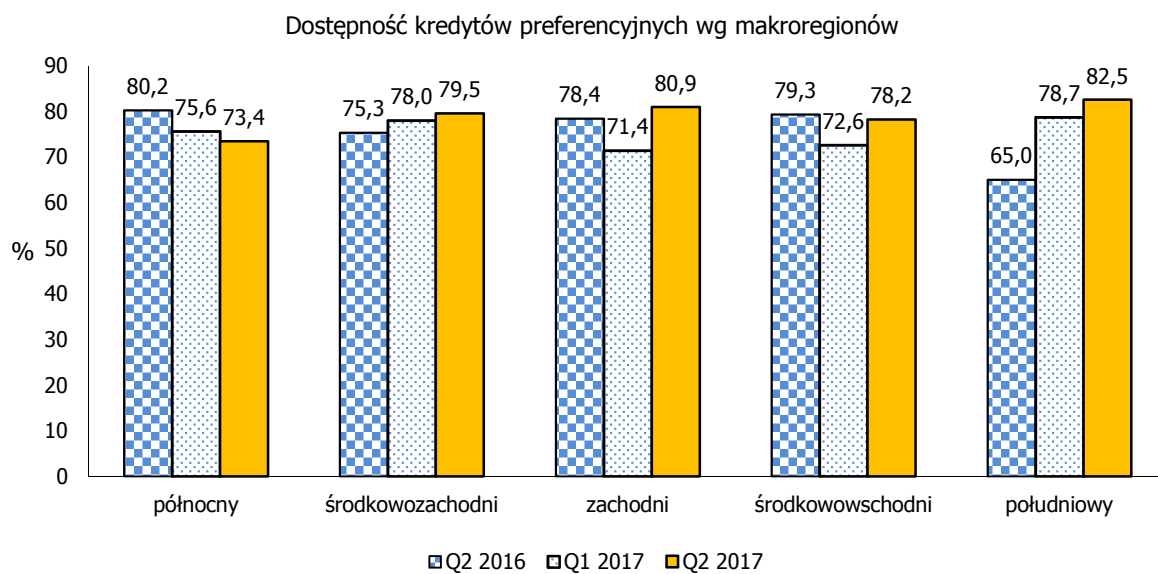
Inwestycje w budynki i budowle wg grup PKD 2007

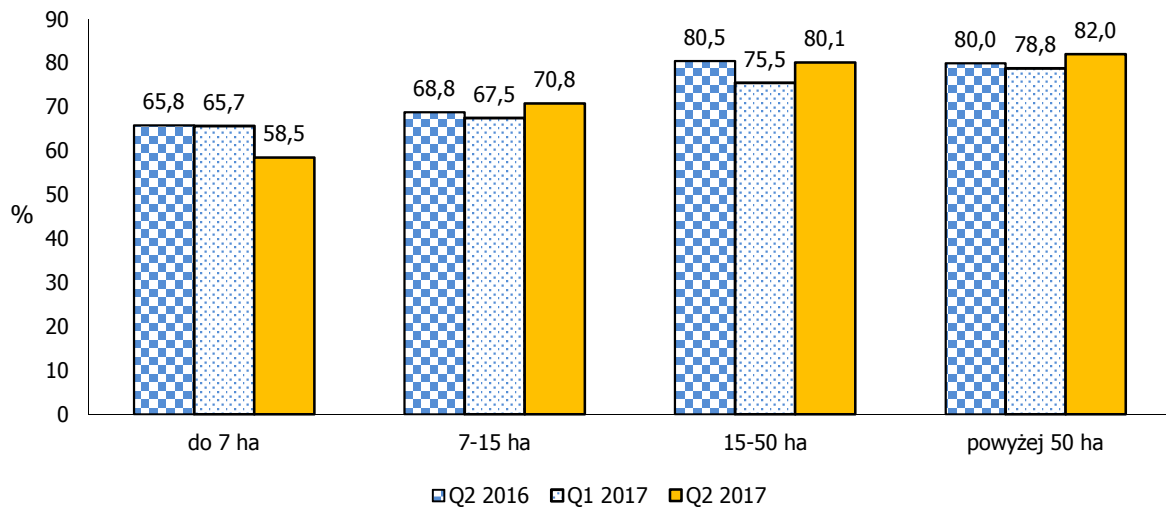
11. Dostępność kredytów preferencyjnych

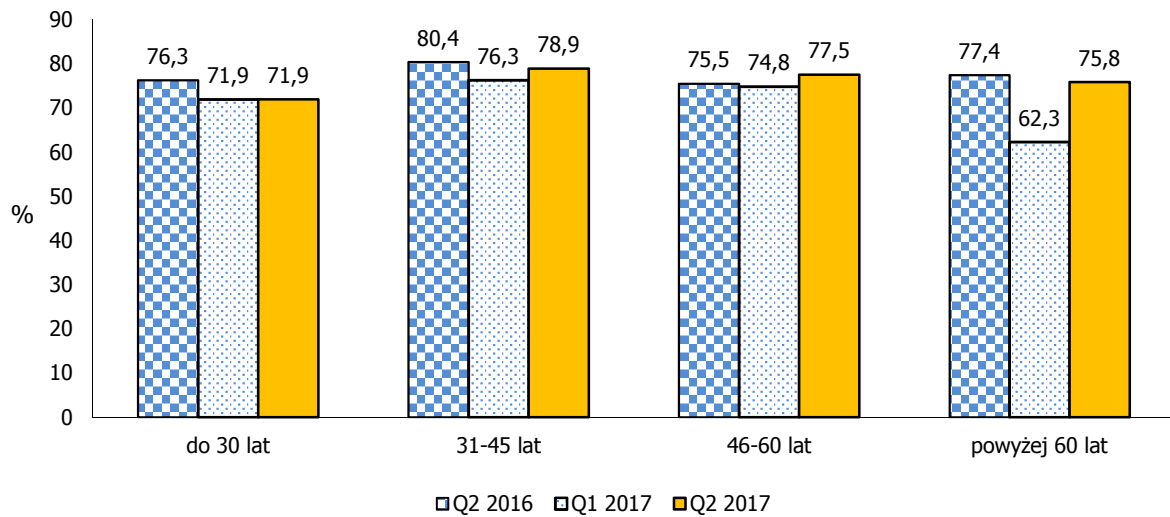
w %	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017
tak	76,3	77,4	75,9	74,8	74,2	77,5
nie	23,7	22,6	24,1	25,2	25,8	22,5

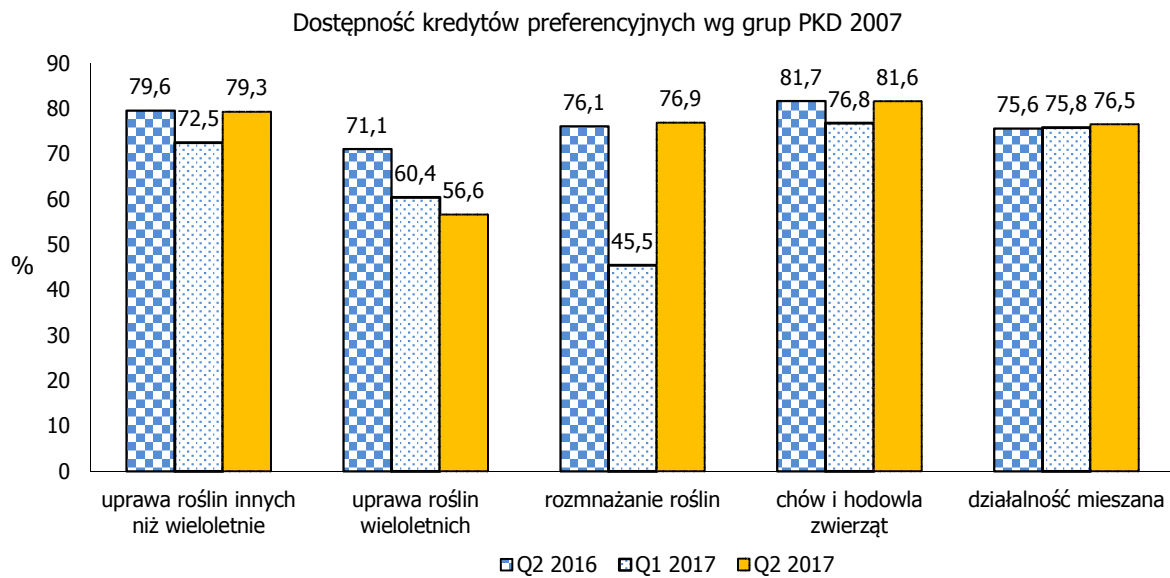
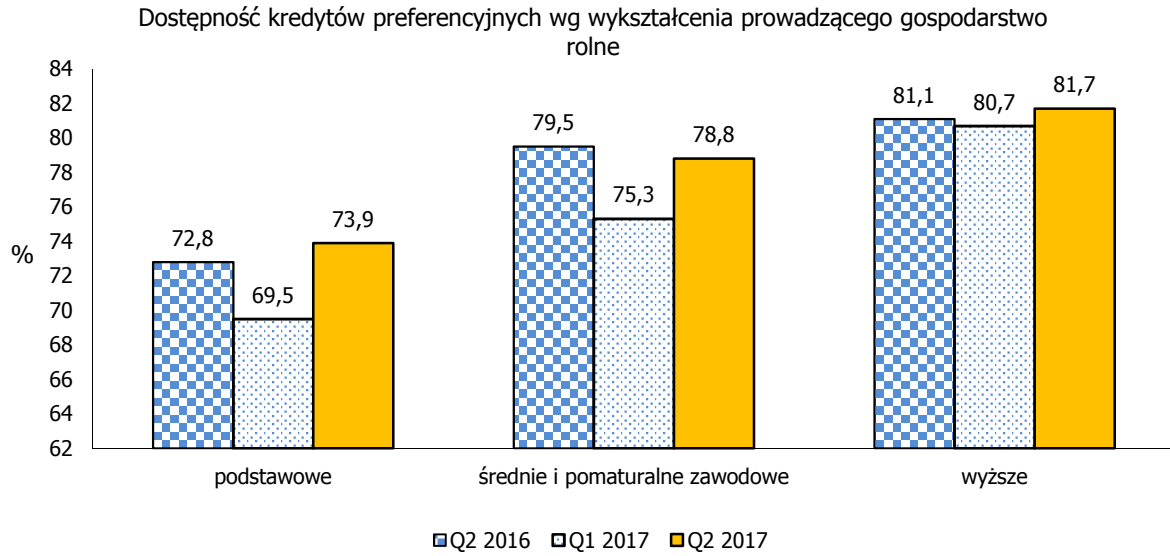

Dostępność kredytów preferencyjnych wg powierzchni gospodarstw rolnych

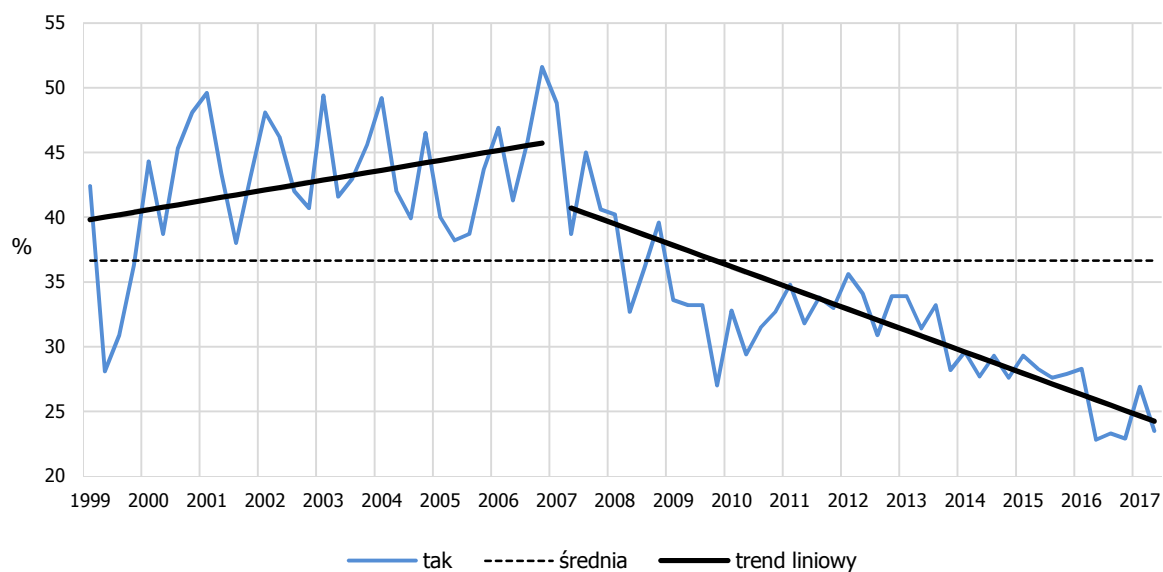

Dostępność kredytów preferencyjnych wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

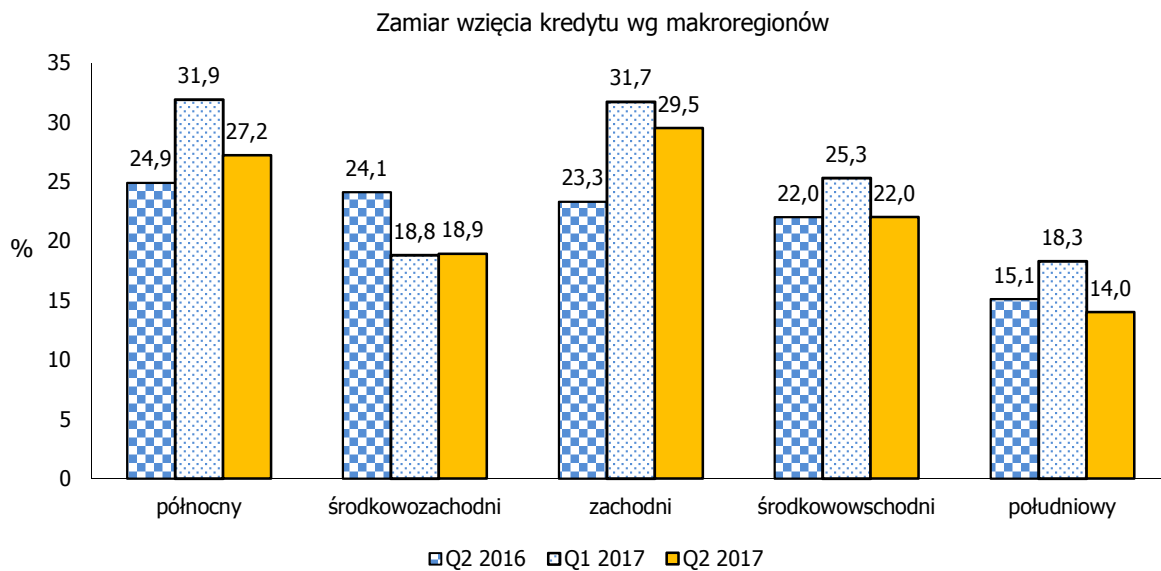

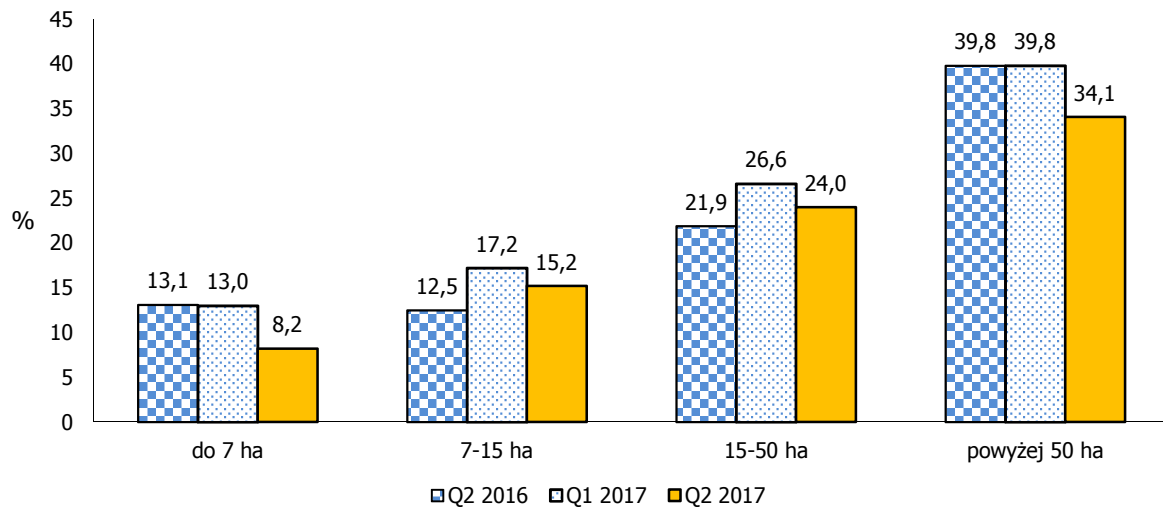
12. Zamiar wzięcia kredytu

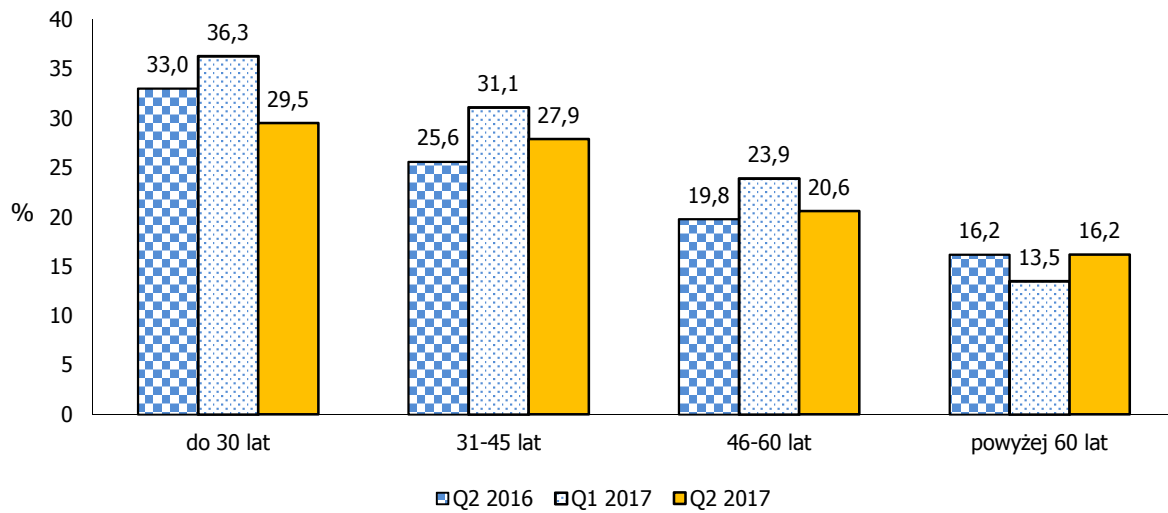
w %	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017
tak	28,3	22,8	23,3	22,9	26,9	23,5
nie	71,7	77,2	76,7	77,1	73,1	76,5

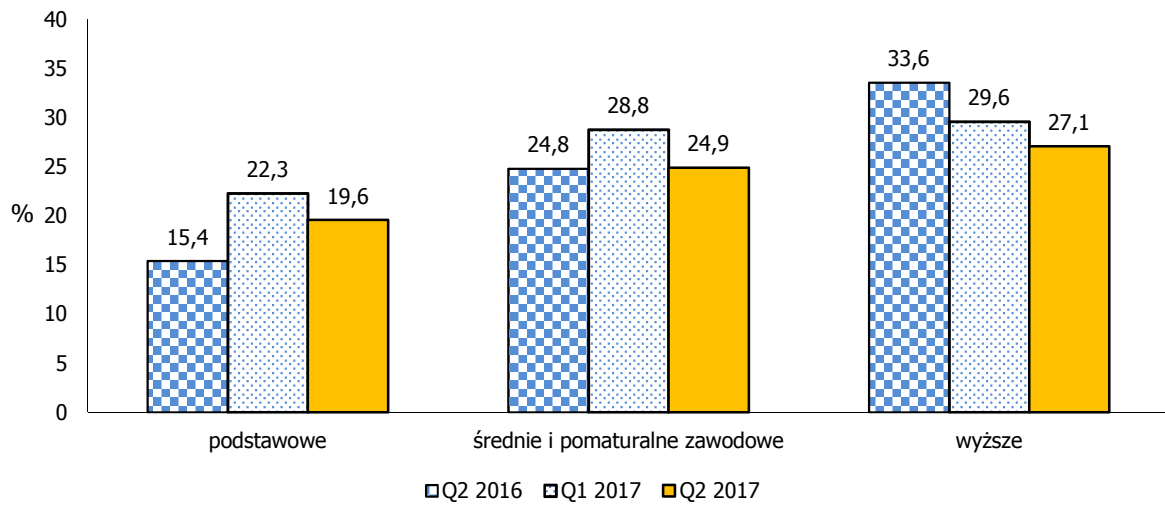
Zamiar wzięcia kredytu wg powierzchni gospodarstw rolnych

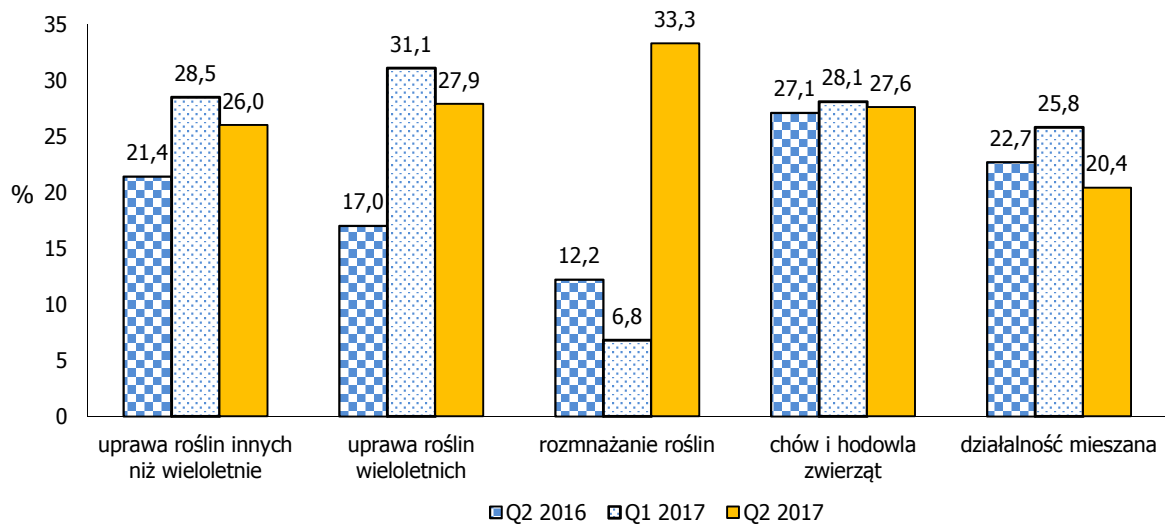
Zamiar wzięcia kredytu wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

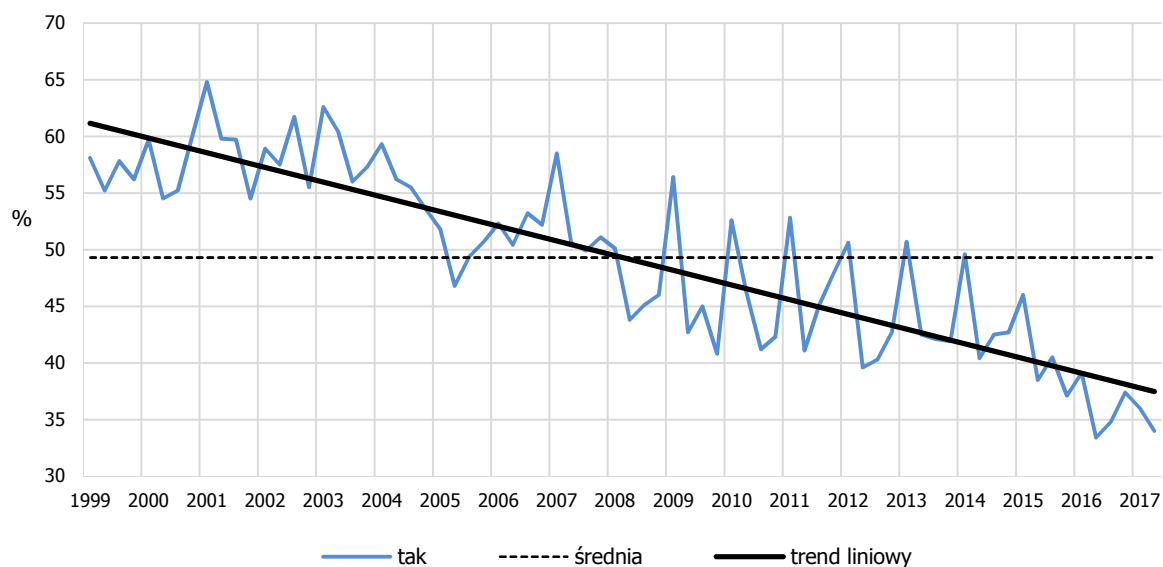
Zamiar wzięcia kredytu wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

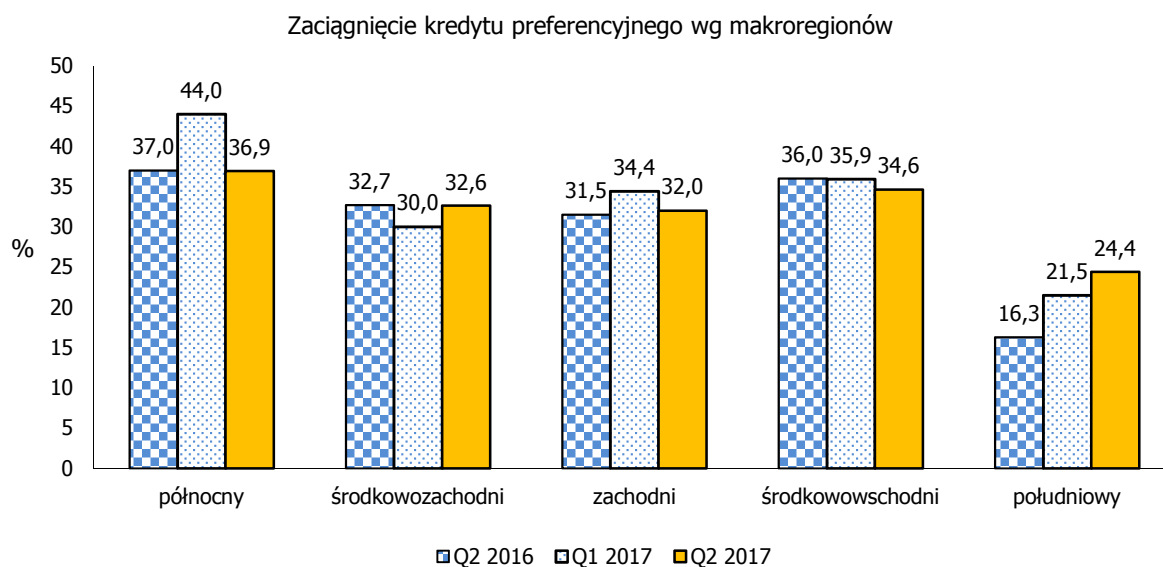
Zamiar wzięcia kredytu wg grup PKD 2007

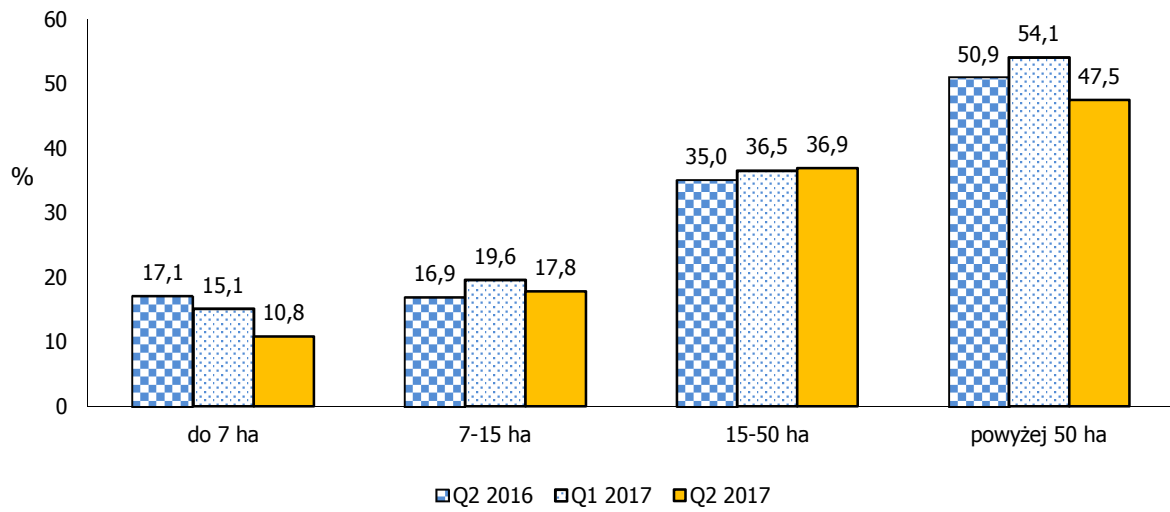
13. Zaciągnięcie kredytu preferencyjnego

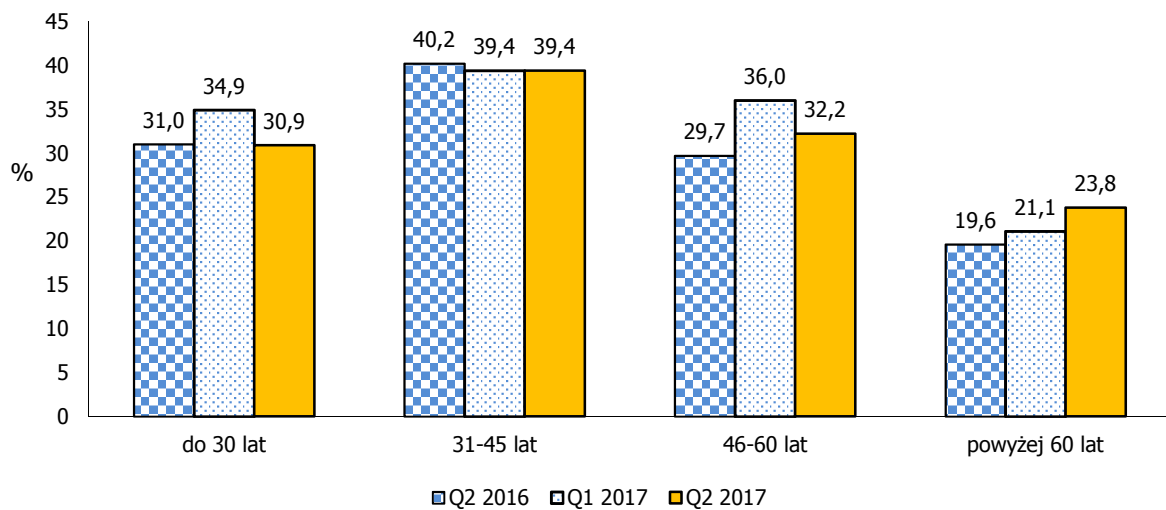
w %	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017
tak	39,1	33,4	34,8	37,4	36,0	34,0
nie	60,9	66,6	65,2	62,6	64,0	66,0

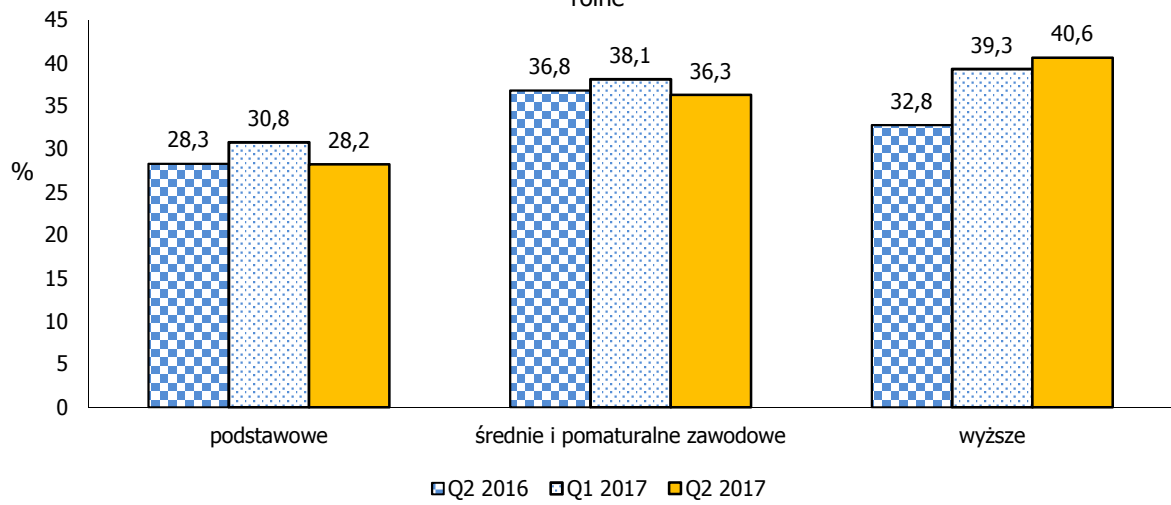
Zaciągnięcie kredytu preferencyjnego wg powierzchni gospodarstw rolnych

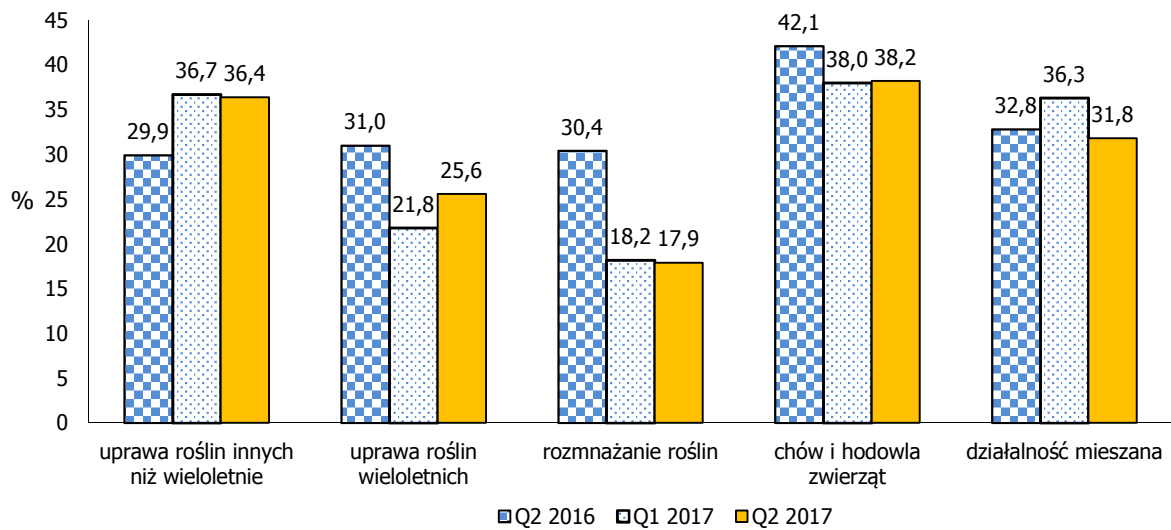
Zaciągnięcie kredytu preferencyjnego wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

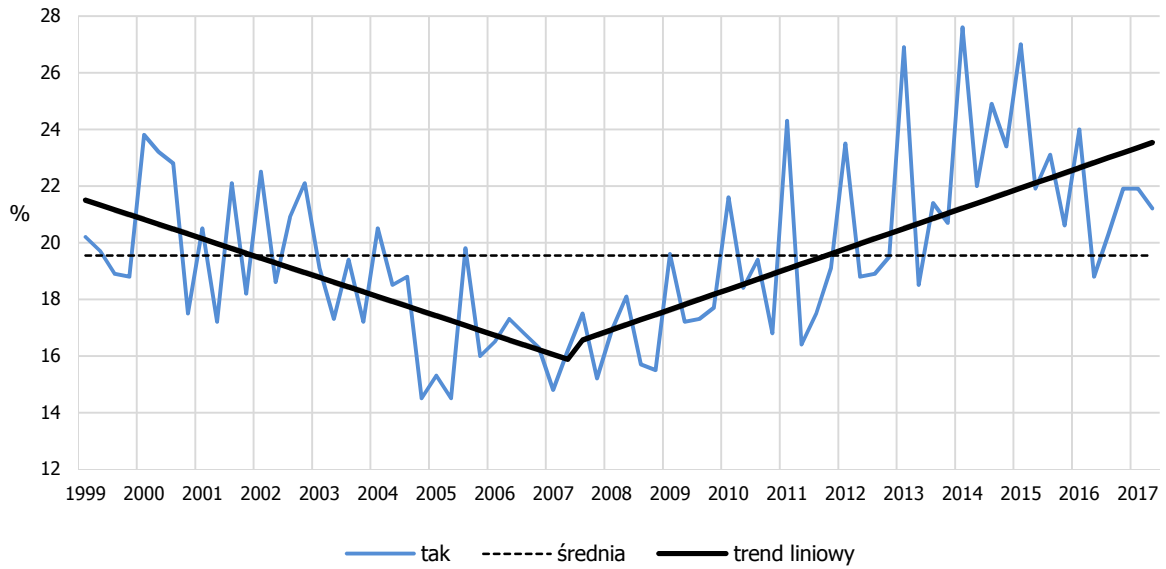
Zaciągnięcie kredytu preferencyjnego wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

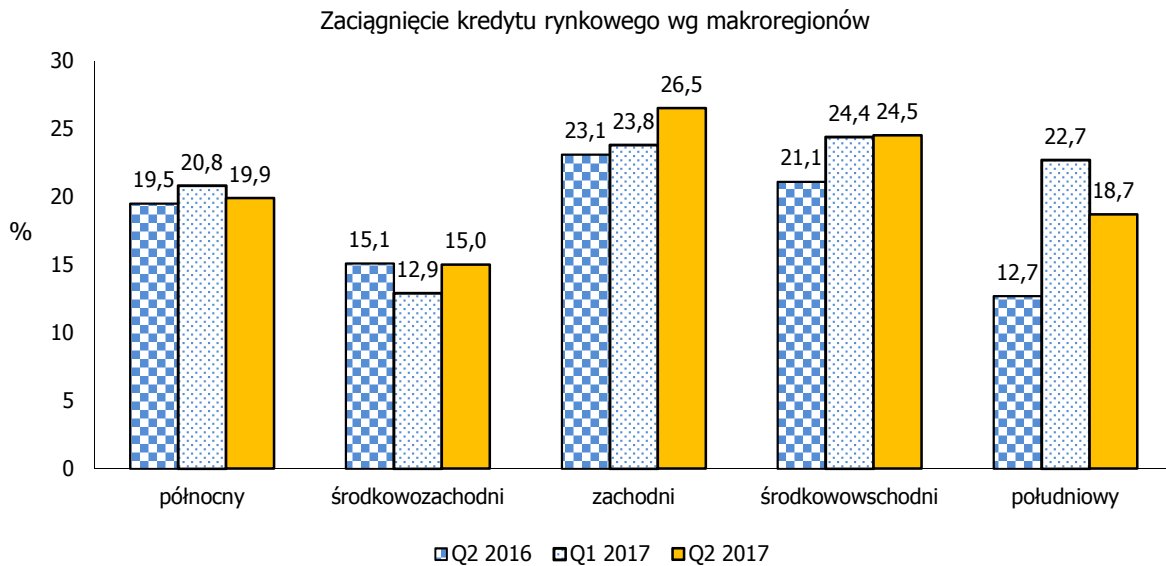
Zaciągnięcie kredytu preferencyjnego wg grup PKD 2007

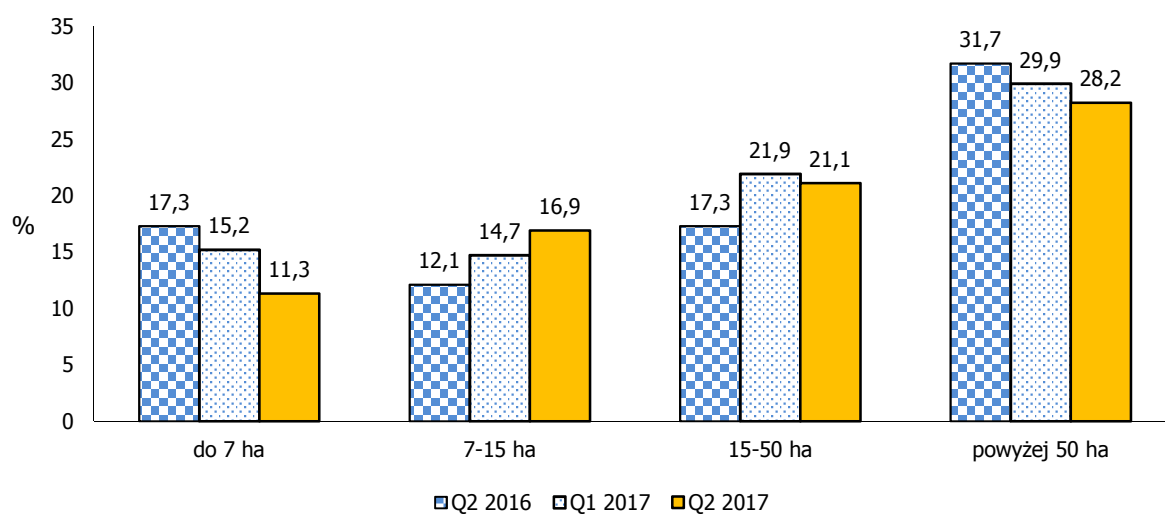
14. Zaciągnięcie kredytu rynkowego

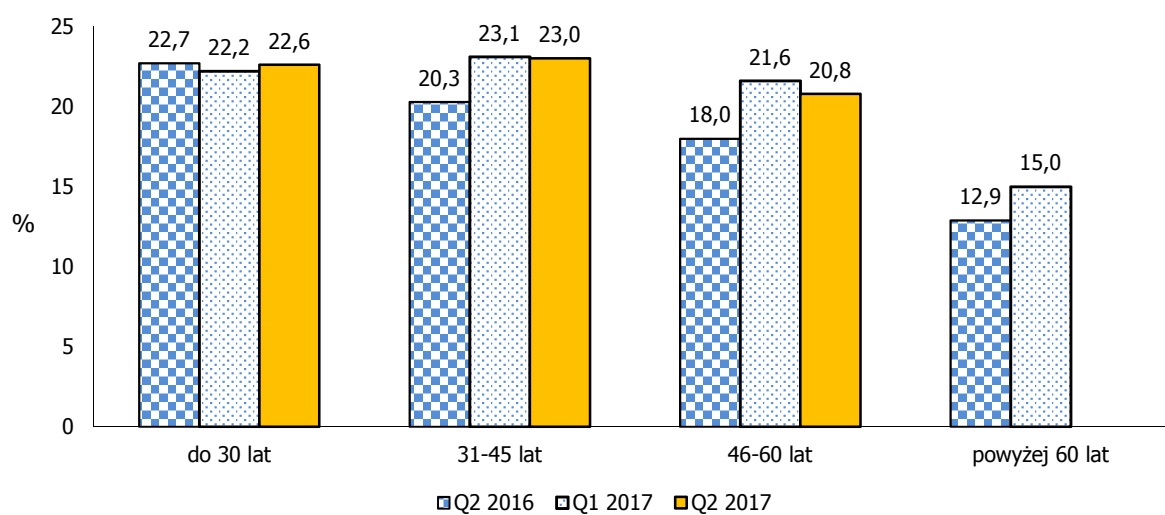
w %	Q1 2016	Q1 2016	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	Q2 2017
tak	24,0	18,8	20,3	21,9	21,9	21,2
nie	76,0	81,2	79,7	78,1	78,1	78,8

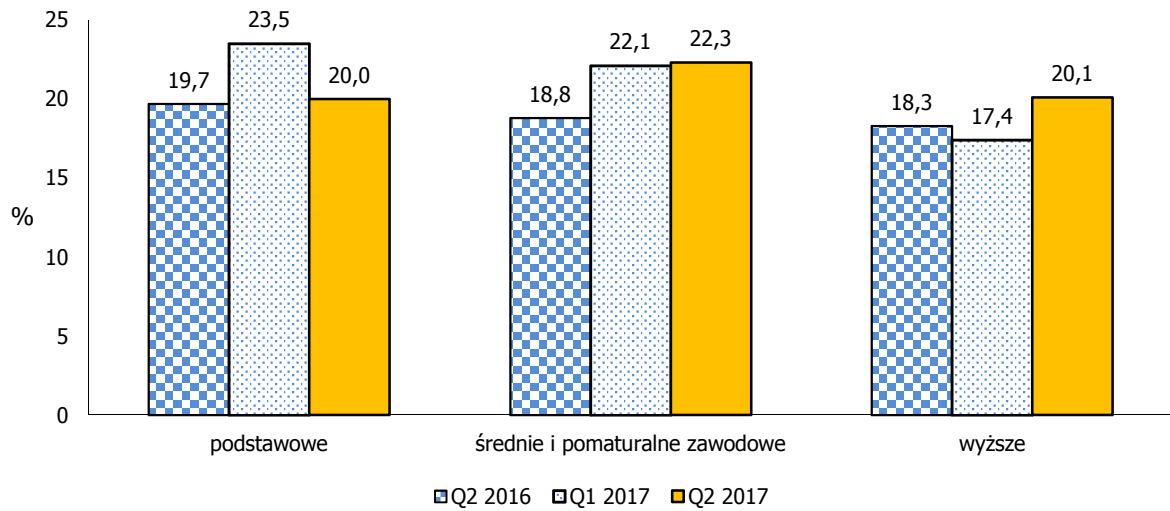
Zaciągnięcie kredytu rynkowego wg powierzchni gospodarstw rolnych

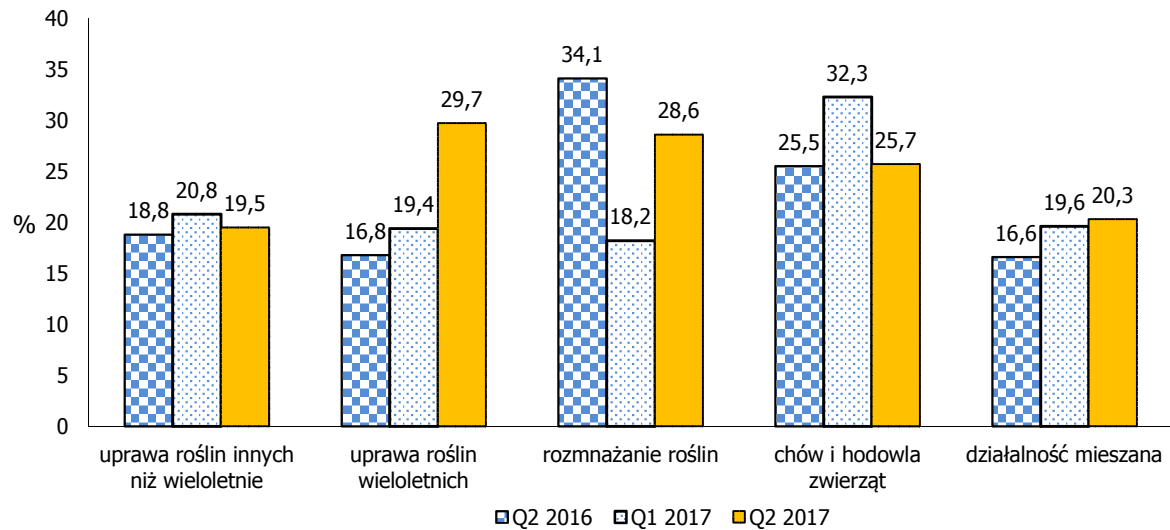
Zaciągnięcie kredytu rynkowego wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

Zaciągnięcie kredytu rynkowego wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

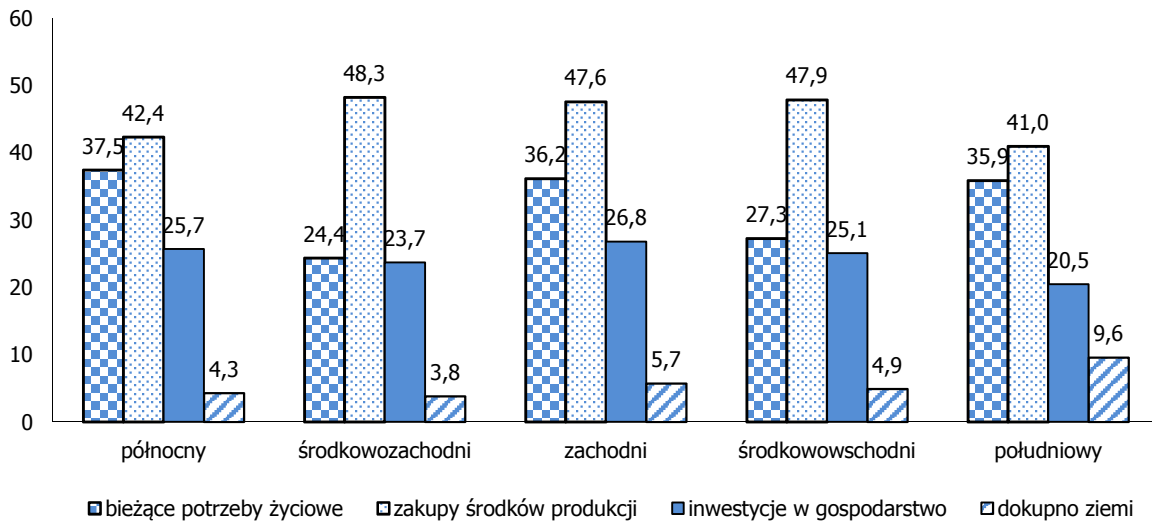
Zaciągnięcie kredytu rynkowego wg grup PKD 2007

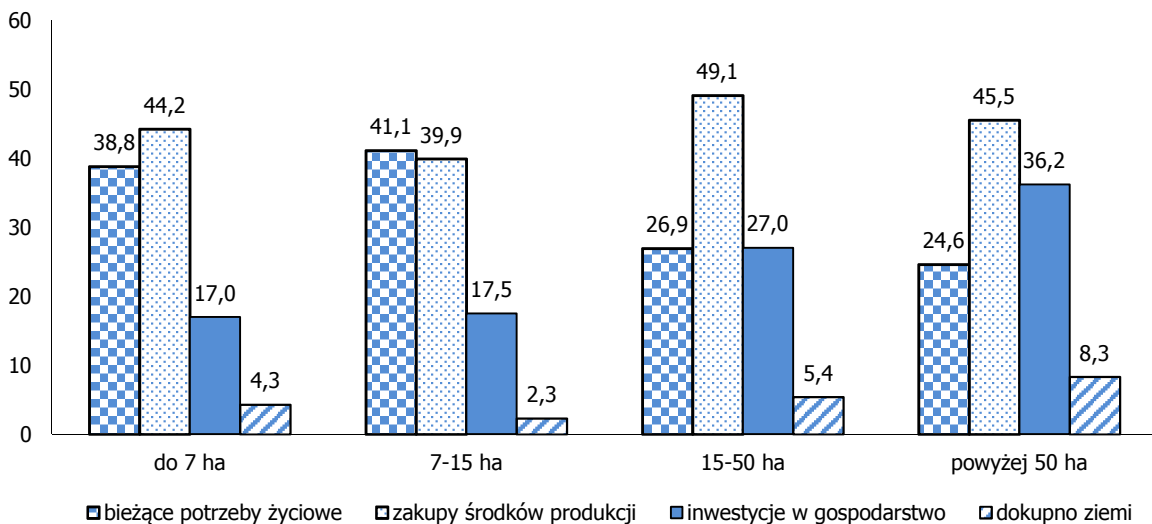
15. Przeznaczenie dopłat bezpośrednich

	Q2 2012	Q2 2013	Q2 2014	Q2 2015	Q2 2016	Q2 2017
bieżące potrzeby życiowe	35,1	26,2	26,1	27,9	32,3	31,4
zakupy środków produkcji	45,8	46,8	47,0	43,3	45,7	45,8
inwestycje w gospodarstwo	24,7	29,3	29,4	27,2	21,6	24,9
dokupno ziemi	5,4	7,6	5,4	6,1	4,2	5,0
inne cele	8,2	7,9	7,6	9,0	8,9	8,1

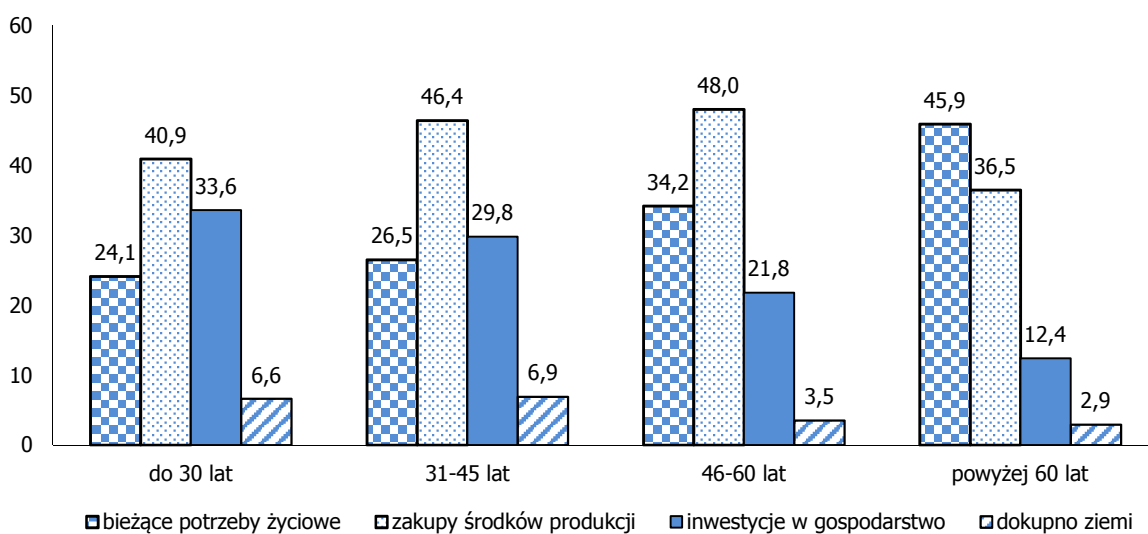
Przeznaczenie dopłat bezpośrednich wg makroregionów

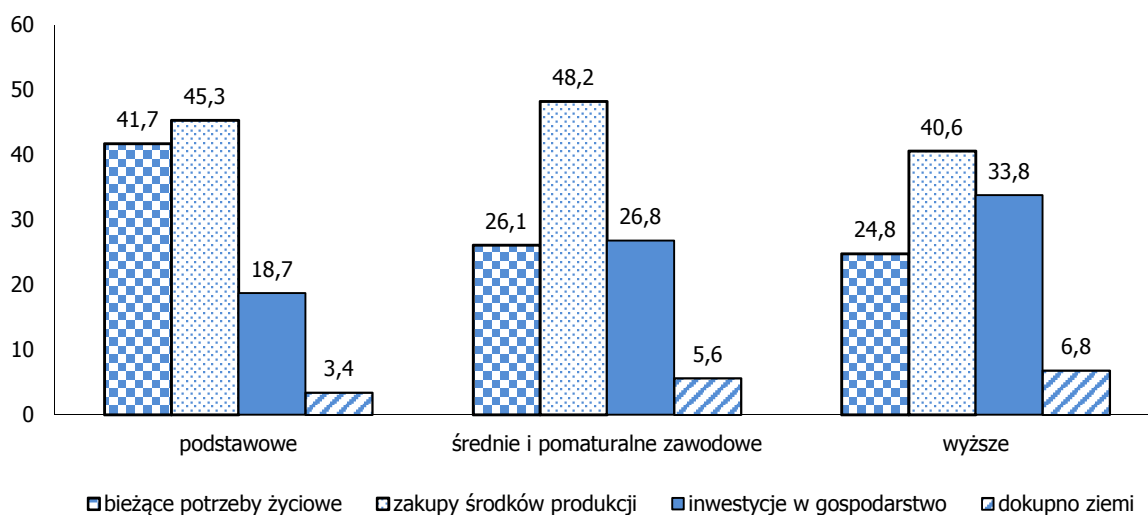
Przeznaczenie dopłat bezpośrednich wg powierzchni gospodarstw rolnych

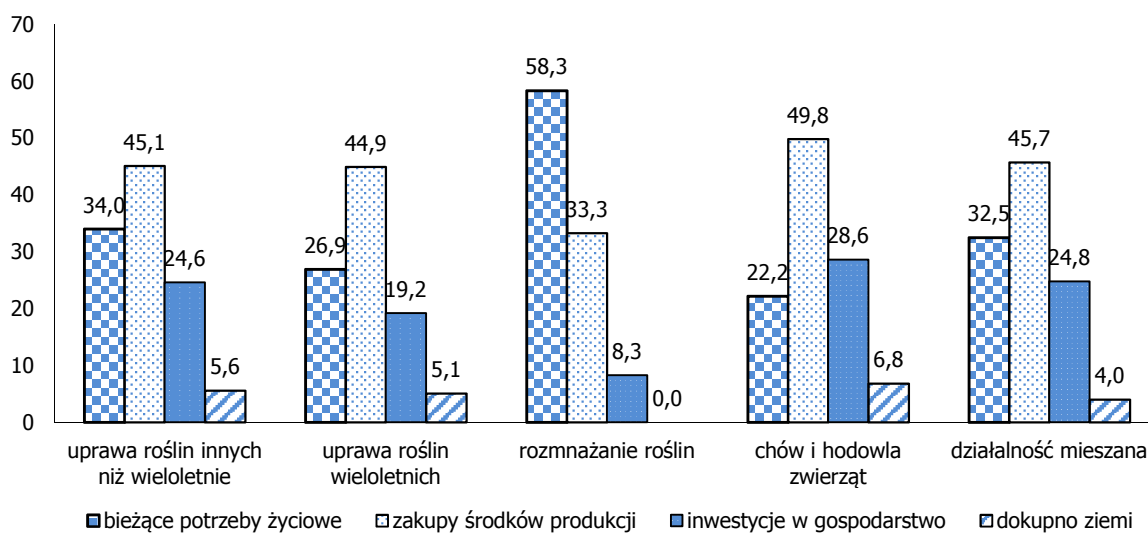
Przeznaczenie dopłat bezpośrednich wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

Przeznaczenie dopłat bezpośrednich wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

Przeznaczenie dopłat bezpośrednich wg grup PKD 2007

III. SUMMARY

In the 2nd quarter of 2017 economic situation of Polish farms improved once again. The IRG SGH agricultural confidence indicator (IRGAGR) increased by 4.7 pts, from -5.3 pts to -0.6 pts. The increase was mainly due to a rise in farmers' money income (the smoothed money income indicator, one of the components of IRGAGR, grew by 5.6 pts, from -11.7 pts to -6.1 pts), and, to a lesser degree, to an increase in farmers' sentiments (the confidence indicator, the second component of IRGAGR, is now 3.1 pts up from the last quarter figure). The general indicator and its components are higher than one year ago by, respectively: 13.4, 13.1 and 13.9 pts. IRGAGR is about to break through the zero-point line which has been crossed only four times in the history of the survey, and the confidence indicator took the second highest value in the time series. It might be said that euphoria spread among farmers. If this is accompanied with the expected seasonal increase in farmers' income, next survey results shall surge to a record high.